

PL12121212

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΙΔΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ “ΜΕΛΕΤΗ
ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΗΜΕΙΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
ΠΕΡΙΞ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ”**

ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ

A. ΓΕΝΙΚΑ

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Προκήρυξης του Διαγωνισμού, η περιοχή μελέτης, επιφάνειας περίπου 170 στρεμμάτων, βρίσκεται στη βόρεια είσοδο της πόλης της Πάτρας επί της Ν.Ε.Ο Πατρών-Αθηνών και έχει ως επίκεντρο το νέο Αρχαιολογικό Μουσείο Πατρών. Οριοθετείται από τις οδούς Αμερικής, Πανεπιστημίου, Αρέθα, Ν.Ε.Ο Πατρών-Αθηνών, Τυρταίου, Σωστράτου, Ανθεμίου, Θερμοπυλών και Αμερικής.

Στην περιοχή μελέτης περιλαμβάνονται μια σειρά σημαντικών κτιρίων, όπως το νέο Αρχαιολογικό Μουσείο Πατρών, το κτήμα του ΕΘΙΑΓΕ, η βίλλα Φέγγου, το κτίριο της πρώην Γεωργικής Σχολής, η πλατεία Ρωμαϊκής Γέφυρας, η κοίτη του ποταμού Μειλίχου και ένα πλέγμα σχολικών συγκροτημάτων όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης.

Δεδομένης της ύπαρξης πολλαπλών χρήσεων γης, η περιοχή χαρακτηρίζεται από ετερόκλητα στοιχεία που αποδίδουν ένα σύνθετο χαρακτήρα. Διαθέτει αστικές λειτουργίες με αξιόλογα πολιτιστικά στοιχεία μαζί με ερευνητικές γεωπονικές δραστηριότητες, εκπαίδευση και άθληση, οι οποίες διακόπτονται από τον αυτοκινητόδρομο της Ν.Ε.Ο Αθηνών-Πατρών. Επιπλέον, την περιοχή διατρέχει ο Μειλίχος ποταμός, του οποίου υπάρχουν εμφανή τμήματα που χρήζουν προστασίας και ανάδειξης.

B. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Σύμφωνα με το φάκελο του Διαγωνισμού,⁽¹⁾ *«Στόχος της συγκεκριμένης μελέτης είναι η ανάπτυξη της περιοχής πέριξ του Αρχαιολογικού Μουσείου Πατρών και η ενοποίηση των σημείων αρχιτεκτονικού, ιστορικού, περιβαλλοντικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος, με σκοπό την ανάδειξη, αξιοποίηση της περιοχής και την αύξηση του προσβάσιμου δημόσιου χώρου. Η μελετητική κατεύθυνση που θα δοθεί θα πρέπει να διαμορφώσει ένα αισθητικά και λειτουργικά βελτιωμένο περιβάλλον με ποικιλία χρήσεων, δράσεων και εμπειριών, ανοικτές προς το κοινό, αυξάνοντας την εξωστρέφεια».*

Ειδικότερα, τα ζητούμενα είναι:

- η ομαλή ροή των επισκεπτών στην περιοχή μελέτης και προσβασιμότητα (από όλους) του Μουσείου, της Ρωμαϊκής Γέφυρας και των πέριξ δημόσιων κτιρίων,
- νέο πλέγμα αστικών υπαίθριων λειτουργιών περιμετρικά των υφιστάμενων κτιρίων (θα συμβάλει στη δημιουργία ενός υπερτοπικού αστικού πόλου),
- νέες περιπατητικές διαδρομές,
- νέες κυκλοφοριακές ρυθμίσεις (οχήματα, ΜΜΜ, ποδήλατα κλπ) με εστίαση στη διέλευση από την εθνική οδό,
- νέες ρυθμίσεις στάθμευσης.

Σύμφωνα επίσης με τις προδιαγραφές του Διαγωνισμού, ο σχεδιασμός θα πρέπει να ακολουθεί της αρχές της αειφορίας και να έχει ως ειδικότερο στόχο την εξοικονόμηση της ενέργειας και τη βιοκλιματική λειτουργία των αστικών υπαίθριων χώρων. Η προτεινόμενη παρέμβαση ειδικότερα, θα πρέπει να λαμβάνει υπ' όψη της, τη χαρακτηριστική γεωμορφολογία της περιοχής ενδιαφέροντος (ανάγλυφο, υψομετρικές διαφορές), τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της όπως φυσικά τοπία (π.χ. η φυσική βλάστηση εκατέρωθεν του Μείλιχου ποταμού, τα αιωνόβια δέντρα βορειοανατολικά του Μουσείου των Πατρών) και τα αξιόλογα και διατηρητέα κτίρια που συναντώνται εντός της περιοχής μελέτης. Επίσης, να εντάσσει νέες εφαρμογές τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας, φιλικές στους πολίτες – χρήστες και τέλος να είναι τεχνικά και οικονομικά ρεαλιστική.

Γ. ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Γ1. ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΟ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ / ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΧΩΡΟ

Η Πάτρα αποτελεί την πρωτεύουσα του νομού Αχαΐας και της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, καθώς και το μεγαλύτερο αστικό κέντρο και λιμένα της Πελοποννήσου. Η δημοτική ενότητα της Πάτρας, που αντιστοιχεί στην κυρίως πόλη, σύμφωνα με την απογραφή του 2011 αγγίζει περίπου τους 172.000 κατοίκους. Επισημαίνεται ότι το πολεοδομικό συγκρότημα της Πάτρας είναι το τρίτο μεγαλύτερο σε πληθυσμό στην Ελλάδα. Η Πάτρα κατατάσσεται ως το μεγαλύτερο οικονομικό, εμπορικό και πολιτιστικό κέντρο της Πελοποννήσου και της Δυτικής Ελλάδας, με

αποτέλεσμα να συγκεντρώνει ένα μεγάλο αριθμό υπηρεσιών, λειτουργιών και δραστηριοτήτων. με σημαντικές αστικές και μεταφορικές υποδομές (χαρακτηριστικά, η γέφυρα Ρίου - Αντιρρίου πλησίον του αστικού ιστού, συνδέει την Πελοπόννησο με τη δυτική Στερεά Ελλάδα και τον Ανδριατικό διάδρομο).

Πέραν των άλλων προβλέψεων, τα γενικά, ειδικά και τομεακά χωροταξικά σχέδια, θέτουν την Πάτρα στους πρωτεύοντες Πόλους Εθνικής Ανάπτυξης (κέντρο 1^{ου} επιπέδου) και προωθούν την εδραίωση του ρόλου της ως πολιτιστικού κέντρου (διεθνές εκθεσιακό και συνεδριακό). Επίσης, το Ρυθμιστικό σχέδιο και Πρόγραμμα Προστασίας Οικιστικού Συγκροτήματος Πάτρας, εξειδικεύει το πρότυπο χωρικής οργάνωσης και το οριοθετεί σύμφωνα με έναν χαρακτήρα που εστιάζει στα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής και κυρίως στην ανάδειξη / αναζωογόνηση των ιστορικών – πολιτιστικών – τουριστικών στοιχείων, που μπορούν να προσδώσουν προστιθέμενη αξία στη χωρική ανάπτυξη. Επίσης, πολύ σημαντική κρίνεται η ανάπτυξη της ανώτατης εκπαίδευσης με εστίαση στη νέα τεχνολογία.

Ως προς την αστική περιοχή της Πάτρας (κυρίως πόλη), βασικό χαρακτηριστικό της αστικής δομής της είναι ο διαχωρισμός της Παλιάς Πόλης, που αποτελεί τον οικιστικό πυρήνα του 19ου αιώνα και οι νέες επεκτάσεις που έχουν υλοποιηθεί σταδιακά. Η διάταξη και ο μορφολογικός χαρακτήρας του αστικού αποτυπώματος της, χαρακτηρίζεται κυρίως από το γραμμικό παραλιακό οικιστικό σχηματισμό (μέτωπο). Επίσης, οι φυσικοί σχηματισμοί (ορεινοί όγκοι) στο νότιο τμήμα της πόλης, τείνουν να οριοθετήσουν τον αστικό χώρο έως το θαλάσσιο όριο.

Συνολικά, από την περίοδο του πρώτου σχεδίου πόλης της Πάτρας (σχέδιο Βούλγαρη), ακολουθείται ένα ορθογώνιο παραλληλεπίπεδο πρότυπο (προσαρμογή ιπποδάμειου συστήματος) του οποίου ο προσανατολισμός καθορίζεται κυρίως από τα όρια του προς τη Δύση και την Ανατολή (δηλαδή την παλιά πόλη που φύτεται στους πρόποδες του όρους Παναχαϊκού και το όριο με τη θάλασσα που αποτελούν και τα ισχυρότερα χαρακτηριστικά του γεωφυσικού υποβάθρου). Όσον αφορά στον διαχρονικό αστικό σχεδιασμό της παραθαλάσσιας ζώνης, επιχειρείται μια προσαρμογή ενός ορθοκανονικού Κανάβου στη μη κανονικότητα της ακτογραμμής. Έτσι, ο αστικός χώρος (ιστός), έχει προκύψει ως ένα επίμηκες αποτύπωμα σύμφωνα με την

παραλιακή ζώνη και την ακτογραμμή (μεταβλητού πλάτους - σημειώνεται ότι κατά μήκος του θαλασσιού μετώπου διέρχεται και η σιδηροδρομική γραμμή).

Γ2. ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ / ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΝ ΑΣΤΙΚΟ ΙΣΤΟ

Η περιοχή ενδιαφέροντος / μελέτης, αποτελεί τμήμα μιας ευρύτερης αστικής ενότητας (Ανθούπολη), περίπου 3,0χλμ από την κεντρική περιοχή της Πάτρας κατά μήκος της εξόδου της πόλης (περιοχή Ρίου). Βασικό χαρακτηριστικό της περιοχής είναι η γραμμική και εκατέρωθεν ανάπτυξη της κατά μήκος της Ν.Ε.Ο. Πατρών Αθηνών (η οποία είναι μια αστικού τύπου αρτηρία με ελεγχόμενη πρόσβαση και κεντρική νησίδα κυκλοφορίας) και την οδό Πανεπιστημίου (σύνδεση με τις εγκαταστάσεις της Πανεπιστημιούπολης).

Η σύνδεση της περιοχής με τον υπόλοιπο αστικό χώρο, πέραν των οδικών συνδέσεων, γίνεται με την αστική συγκοινωνία που εξυπηρετεί κυρίως δια μέσω των στάσεων που βρίσκονται επί της Ν.Ε.Ο. (η όδευση του Τρένου, βρίσκεται εκτός περιοχής εξυπηρέτησης και σε απόσταση περίπου 1000μ).

Ιδιαίτερη σημασία και ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι μελλοντικές προβλέψεις καθώς και ο υπό εξέλιξη συγκοινωνιακός σχεδιασμός μέσου σταθερής τροχιάς για την πόλη της Πάτρας (TRAM). Ειδικότερα, η εκτίμηση της σκοπιμότητας, η υιοθέτηση και στη συνέχεια η υλοποίηση μιας κεντρικής γραμμής TRAM, από τη στιγμή που θα περάσει από την περιοχή, δια μέσω της Ν.Ε.Ο ή της οδού Πανεπιστημίου (ως εναλλακτική πρόταση), θα οδηγήσει σε αναβάθμιση της κυκλοφοριακής εξυπηρέτησης της περιοχής και της καλύτερης σύνδεσης της με τον υπόλοιπο αστικό χώρο.⁽²⁾

Αντίστοιχα, υποδομές βιώσιμης κινητικότητας στην περιοχή παρεμβάσεων δεν υπάρχουν. Οι υλοποιημένοι πεζόδρομοι ή ποδηλατόδρομοι βρίσκονται στο κέντρο της πόλης. Σημειώνεται, ότι κατά μήκος του παραλιακού μετώπου, υπάρχει σχεδιασμός για τη δημιουργία νέου ποδηλατοδρόμου που θα ενώνει την κεντρική παραλιακή περιοχή με την περιοχή της Αγιάς.

Γ3. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΣ / ΘΕΣΜΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου της μελέτης, η περιοχή εντάχθηκε στο σχέδιο πόλης το 1972 (ΦΕΚ 97Δ) και καθορίστηκαν οι όροι δόμησης σε τομείς (Α & Β). Στη συνέχεια, υπήρξαν ήσσονος σημασίας τροποποιήσεις επί των οικοδομικών και ρυμοτομικών γραμμών (βλέπε ΦΕΚ 389Δ/1981), ενώ το εγκεκριμένο σχέδιο πόλης, αναθεωρήθηκε το 1989 (βλέπε ΦΕΚ 315Δ – δεν περιλαμβάνει το χώρο του ΕΘΙΑΓΕ). Καθορίστηκαν χρήσεις γης κοινωφελών και κοινόχρηστων χώρων, γενικής και αμιγούς κατοικίας και κανονιστικοί όροι δόμησης. Η ρύθμιση που έγινε για την περιοχή μελέτης που περιλαμβάνει το τμήμα βόρεια της Ν.Ε.Ο. (εντάσσεται στον Τομέα ΒΙ), καθορίζει ΣΔ 1.6, ποσοστό κάλυψης 40% και μέγιστο ύψος 15,00μ (πλέον 1,5μ για στέγη). Αντίστοιχα, η ρύθμιση για τον Τομέα ΑΙ (περιλαμβάνει το ΕΘΙΑΓΕ), καθορίζει ΣΔ 1.6, ποσοστό κάλυψης 40% και μέγιστο ύψος τα 7,5μ. Τέλος, η περιοχή της ρωμαϊκής γέφυρας, ανήκει στην περιοχή ΑΙΙ.

Σήμερα, η γενική οργάνωση των χρήσεων γης της περιοχής, καθορίζεται από το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο της πόλης των Πατρών (ΦΕΚ 358ΑΑΠ/30.12.2011). Ειδικότερα, προβλέπονται εκατέρωθεν της εθνικής οδού χρήσεις γης υπερτοπικού γραμμικού / επιφανειακού κέντρου καθώς και κοινωφελείς χρήσεις με χαρακτήρα κυρίως πολιτιστικό και εκπαιδευτικό / ερευνητικό (πχ Γεωργική Σχολή / ΕΘΙΑΓΕ). Επίσης, προβλέπεται η ενοποίηση του περιβάλλοντος χώρου της Ρωμαϊκής Γέφυρας και του Νέου Μουσείου, στο πλαίσιο σειράς δράσεων ανάδειξης αρχαιολογικών χώρων και περιηγήσεων, όπως πράσινο με μονοπάτια & καθιστικά στον ενοποιημένο περιβάλλοντα χώρο Ρωμαϊκής Γέφυρας – Μουσείου. Επίσης, παράλληλα με την ανάπτυξη του υπερτοπικού κέντρου, προβλέπεται στο βόρειο τμήμα της περιοχής ενδιαφέροντος, μια τοπικού χαρακτήρα γραμμική ανάπτυξη κεντρικών λειτουργιών (επιπέδου γειτονιάς).

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, ο υφιστάμενος (πραγματικός) αστικός χαρακτήρας της περιοχής, εμπεριέχει και επηρεάζεται από χρήσεις και λειτουργίες πολεοδομικού κέντρου τοπικής και υπερτοπικής έντασης, που συγκεντρώνονται κυρίως κατά μήκος της Ν.Ε.Ο (πχ υπεραγορές, jumbo, super market κλπ). Η υπόλοιπη περιοχή περιλαμβάνει κατοικία (γενική και αμιγή). Επίσης, εντός της ευρύτερης περιοχής

ενδιαφέροντος υπάρχουν υπηρεσίες διοίκησης, όπως κτίρια και εγκαταστάσεις της αστυνομίας, υπηρεσίες της περιφέρειας, εκπαιδευτικά κτίρια, άλλες υποστηρικτικές εγκαταστάσεις και το νέο κτήριο του Μουσείου (αναπτύσσεται αναλυτικά παρακάτω). Σημειώνεται παράλληλα, ότι στα όρια της περιοχής μελέτης υπάρχει ασύμβατη με τις υπόλοιπες χρήσεις, λειτουργούν κοιμητήριο, που βρίσκεται στην πραγματικότητα εντός του αστικού ιστού. Έτσι, το συνολικό αστικό χαρακτήρα της περιοχής, τον επηρεάζει ο αναδειγμένος και μη πολιτιστικός πλούτος που υπάρχει (αρχαίος και νεότερος), όπως τα ιστορικά και χαρακτηρισμένα με διατάγματα προστασίας κτίρια (πχ Βίλλα Φέγγου), οι ρωμαϊκές γέφυρες κλπ.

Παρακάτω, γίνεται μια πιο εστιασμένη θεώρηση των στοιχείων της περιοχής και του περιβάλλοντος που εντάσσονται και επιδρούν / επηρεάζουν στη συνολική προσέγγιση της περιοχής.

Γ4. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ / ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΧΩΡΟΙ / ΤΟΠΟΣΗΜΑ

Η περιοχή μελέτης έχει χαρακτηριστική γεωμορφολογία με ιδιαίτερο ανάγλυφο και υψομετρικές διαφορές. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της και τα φυσικά τοπία περιγράφονται παρακάτω σε λειτουργικές ενότητες και σύμφωνα με τη ζώνη εξυπηρέτησης τους, εντός του χώρου παρεμβάσεων. Πιο συγκεκριμένα, οι λειτουργικές ενότητες είναι οι εξής:

1. Πέριξ του Αρχαιολογικού Μουσείου

Ο χώρος αυτός, είναι εν μέρει διαμορφωμένος προκειμένου να εξυπηρετήσει τις ανάγκες του νέου αρχαιολογικού Μουσείου και περιλαμβάνει μικρό πάρκο αναψυχής και χώρο στάθμευσης οχημάτων. Ειδικότερα, υπάρχει διαμόρφωση χαμηλής φύτευσης ενώ η σύνδεση με την Ν.Ε.Ο. (είσοδος έξοδος και αναμονή οχημάτων) εντοπίζεται στην πρόσοψη (δυτική όψη) του Μουσείου. Νότια, στον ευρύτερο περιβάλλοντα χώρο του υπάρχουν αδιαμόρφωτες εκτάσεις, ενώ τμήμα του είναι περιφραγμένο και χρησιμοποιείται ως (άτυπος) χώρος στάθμευσης υπηρεσιακών οχημάτων (αστυνομίας).

2. Δενδροκομικός σταθμός της Γεωργικής Σχολής Πατρών

Σε συνέχεια με το χώρο του Μουσείου και ανατολικά, βρίσκεται ο χώρος του δεντροκομικού σταθμού. Αποτελεί μια αξιόλογη περιοχή με αιωνόβια δέντρα και ενδιαφέρουσες διαμορφώσεις. Αποτελεί αξιόλογο δείγμα σχεδιασμού υπαίθριου χώρου στην Ελλάδα του 19ου αιώνα, γι' αυτό και έχει χαρακτηριστεί ως έργο τέχνης (ΦΕΚ 342B/1984).

3. Μείλιχος ποταμός

Ο χειμάρρος Μείλιχος πηγάζει από το Παναχαικό όρος καταλήγοντας στον Πατραϊκό κόλπο και πιο συγκεκριμένα στην ευρύτερη περιοχή του έλους της Αγυιάς. Με συνολικό μήκος περίπου τα 10 χιλιόμετρα, κατά την πορεία του διέρχεται πλησίον των περιοχών Σκιοέσσα (Βούντενη) και Συχαινά. Όπως αναφέρεται στο παράρτημα του τεύχους της Προκήρυξης του Αρχιτεκτονικού διαγωνισμού: *“το τμήμα του χειμάρρου «Μειλίχου», κατόπιν της οδού Πανεπιστημίου, έχει οριοθετηθεί (βλέπε ΦΕΚ 1277Δ/2005)”*.

Το τμήμα του ποταμού εντός της περιοχής μελέτης, παρουσιάζει ιδιαίτερα φυσικά στοιχεία και βλάστηση κατά μήκος των πρανών του.

4. Αύλειοι χώροι σχολικών κτιρίων (πλησίον Μουσείου)

Στην ευρύτερη περιοχή του Μουσείου, στεγάζονται κτίρια εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης με σημαντικούς αύλειους χώρους (περιλαμβάνουν ένα νηπιαγωγείο, ένα δημοτικό, ένα γυμνάσιο και ένα λύκειο). Στα περισσότερα από αυτά υπάρχουν υπαίθριες αθλητικές εγκαταστάσεις, ενώ το υλικό επίστρωσης των αυλών είναι σκληρό (πχ τσιμέντο και άσφαλτος).

Ο διαχωρισμός της συγκεκριμένης ενότητας με την περιοχή του Μουσείου γίνεται με περίφραξη αλλά και με φυσικό τρόπο (χρήση συστάδων υψηλής φύτευσης - δεντροστοιχίες).

5. Αύλειοι χώροι σχολικών κτιρίων (πλησίον ΕΘΙΑΓΕ)

Αντίστοιχη με τα ανωτέρω είναι και η περιοχή του αύλειου χώρου των κτιρίων εκπαίδευσης πλησίον του ΕΘΙΑΓΕ (χρήση σκληρών επιφανειών, πχ τσιμέντο και

άσφαλτος), ενώ υπάρχουν και σε αυτή την περιοχή υπαίθριες αθλητικές εγκαταστάσεις.

Σημειώνεται ότι πλησίον του σχολείου, βρίσκονται διαμορφωμένοι κοινόχρηστοι χώροι με υπαίθριες αθλητικές εγκαταστάσεις (γήπεδο μπάσκετ) και χώρο πλατείας.

Γ.5 Πολιτιστικά Στοιχεία / Κτήρια

Τα χαρακτηριστικά κτίρια με ιστορικό ενδιαφέρον, καθώς και οι υφιστάμενοι αρχαιολογικοί χώροι της περιοχής μελέτης, περιγράφονται παρακάτω.

1. Ρωμαϊκή Γέφυρα Πάτρας

Πρόκειται για ένα μνημείο ρωμαϊκών χρόνων. Αποτελείται από συγκρότημα δύο γεφυρών. Εντοπίστηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1980, ενώ η μία από τις δύο γέφυρες (δίτοξη) θεωρείται η καλύτερη σωζόμενη γέφυρα στην Ελλάδα.⁽³⁾ Βρίσκεται επί της οδού Αρέθα στο ύψος της διασταύρωσης με τη Ν.Ε.Ο Πατρών – Αθηνών. Πλευρικά της γέφυρας σήμερα υπάρχει χαμηλό στηθαίο από οπτόπλινθους για την προστασία των διερχόμενων.

2. Αρχαιολογικό Μουσείο

Το κτήριο του αρχαιολογικού Μουσείου Πατρών κατασκευάστηκε το 2009. Συνολικά καταλαμβάνει έκταση 8 στρεμμάτων. Οι εκθέσεις επικεντρώνονται στα αρχαιολογικά ευρήματα από την Μυκηναϊκή μέχρι και την Ύστερη Ρωμαϊκή εποχή. Το κτήριο του Μουσείου βρίσκεται στην βόρεια είσοδο της πόλης επί της Ν.Ε.Ο Πατρών – Αθηνών, είναι εμφανές από την οδό και χαρακτηρίζεται από τον όγκο του και τα μοντέρνα αρχιτεκτονικά μορφολογικά χαρακτηριστικά του.⁽⁴⁾

Στο Μουσείο, πραγματοποιούνται μια σειρά εκπαιδευτικών προγραμμάτων και διάφορων εκδηλώσεων, όπως περιοδικές εκθέσεις, ημερίδες, σεμινάρια και διαλέξεις, μαθήματα συναφή προς την αρχαιολογία, την αρχαία τέχνη και την αρχιτεκτονική κ.λπ.

3. Το Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας: Ινστιτούτο Προστασίας Φυτών Πάτρας

Το κτήριο του ΕΘΙΑΓΕ, στεγάζει το Ινστιτούτο Προστασίας Φυτών Πάτρας. Βρίσκεται στην περιοχή απέναντι από το κτήριο του Μουσείου, σε οικόπεδο έκτασης

περίπου 45 στρεμμάτων. Αντικείμενο του Ινστιτούτου ή αλλιώς Τμήματος Φυτοπροστασίας είναι η μελέτη όλων των παθογόνων και εχθρών των καλλιεργειών του τμήματος της νότιας Ελλάδας. Για να εξυπηρετήσει το νέο του ρόλο θα συνενώσει όλες τις ερευνητικές δομές που υπήρχαν στην περιοχή.

4. Βίλα Φέγγου

Κρυμμένη πίσω από πυκνή βλάστηση, επί της Νέας Εθνικής Οδού Αθηνών – Πατρών. Ν.Ε.Ο. δίπλα στη ρωμαϊκή γέφυρα και το Αρχαιολογικό Μουσείο, στο ύψος της οδού Αρέθα, βρίσκεται η Βίλα Φέγγου. Το κτίριο είναι χαρακτηρισμένο από το ΥΠΠΟ (ΦΕΚ.357B/7.8.1988) ως έργο τέχνης, ενώ η Υπηρεσία Νεοτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Δυτική Ελλάδα το έχει κηρύξει ως νεότερο μνημείο. Είναι κατασκευασμένο από λιθοδομή, χαρακτηριστικό παράδειγμα εκλεκτιστικής αρχιτεκτονικής. Ανήκει στο Υπουργείο Πολιτισμού, ενώ έχει γίνει πρόσφατα παραχώρηση για πέντε χρόνια στην Εταιρεία Αχαϊκών Σπουδών.

Στο χαρακτηρισμό του κτιρίου εντάσσεται και μια ζώνη προστασίας που περιλαμβάνει το σύνολο του οικοπέδου.

5. Κτίριο του δενδροκομικού σταθμού της Γεωργικής Σχολής Πατρών

Στα όρια της περιοχής μελέτης βορειοανατολικά του αρχαιολογικού Μουσείου βρίσκεται το κτίριο του παλιού δενδροκομικού σταθμού της Γεωργικής Σχολής Πάτρας. Το κτίριο έχει κηρυχθεί ως έργο τέχνης (ΦΕΚ 342B'/1984). Πρόκειται για ένα ιδιαίτερο κτίριο με στοιχεία οικοδομικού ενδιαφέροντος, του οποίου ωστόσο δεν έχει γίνει πρόσφατα η συντήρηση – αποκατάστασή του, με αποτέλεσμα να βρίσκεται σε κακή κατάσταση.

Σήμερα το κτίριο στεγάζει τη Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας Αρχαίας.

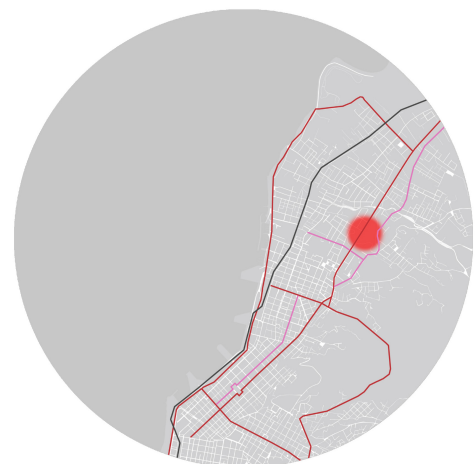
Δ. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, η περιοχή μελέτης έχει μια συγκεκριμένη αναπτυξιακή δυναμική ως υπερτοπικό κέντρο που συνεπικουρείται από τον πολιτισμικό της πλούτο και τις ανάλογες υποδομές (π.χ. νέο Αρχαιολογικό Μουσείο Πατρών). Στο επίπεδο της οργάνωσης του χώρου, η ευρύτερη περιοχή ενδιαφέροντος, έχει καθορισμένους όρους δόμησης και εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο, το οποίο έχει διαχρονικά εφαρμοστεί (μερικώς) ή τροποποιηθεί σημειακά. Σε ειδικότερό πλαίσιο, η ανάλυση του μορφολογικού και οικιστικού χαρακτήρα της, όπως παρουσιάζεται παρακάτω, αφορά στη διάγνωση των πολεοδομικών, ρυθμιστικών και κανονιστικών ζητημάτων οργάνωσης του αστικού χώρου (δομημένο περιβάλλον, ελεύθερος χώρος και το κυκλοφοριακό δίκτυο με τις αντίστοιχες υποδομές).

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ - ΠΥΚΝΟΤΗΤΕΣ - ΜΕΓΑΛΑ ΑΣΤΙΚΑ ΚΕΝΑ

Έτσι, πριν τη διαμόρφωση της πρότασης ανάπτυξης, γίνεται μια εκτενής διάγνωση της περιοχής μελέτης, που έχει ως σκοπό την ανάδειξη των πολεοδομικών, περιβαλλοντικών, κυκλοφοριακών ζητημάτων του χώρου σε συνδυασμό με το συνολικό χαρακτήρα της. Ειδικότερα, η προσέγγιση αυτή ακολουθεί και στηρίζεται στην αναγνώριση επιμέρους χωρικών ενοτήτων με κοινά χαρακτηριστικά του χώρου και του περιβάλλοντος, όπως κάτωθι:

ΣΥΝΔΕΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΜΕ ΤΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Δ1. Ενότητα Πλατείας Ρωμαϊκής γέφυρας

Στην περιοχή βόρεια του ποταμού Μειλίχου, που διατρέχει και διαχωρίζει κάθετα την περιοχή μελέτης, υπάρχουν δύο προστατευόμενοι χώροι (ο ένας αρχαιολογικού ενδιαφέροντος – ρωμαϊκή γέφυρα και ο άλλος στοιχείο της νεότερης ιστορίας – Βίλλα Φέγγου με τον χώρο του οικοπέδου). Πέραν αυτών, υπάρχει (μερική) εφαρμογή του ρυμοτομικού σχεδίου που δημιουργεί δύο συγκεκριμένα Οικοδομικά Τετράγωνα. Το πρώτο περιλαμβάνει τον αρχαιολογικό χώρο της Ρωμαϊκής Γέφυρας και έχει χαρακτηρισμό Κοινόχρηστου Χώρου. Ιδιαίτερο προβληματικό σημείο, αποτελεί η ύπαρξη σειράς (μη σημαντικών) κτιρίων εντός του κοινόχρηστου χώρου, που δημιουργούν καταρχήν ζητήματα ως προς τις δυνατότητες ανάδειξης του μνημείου. Επίσης, υπάρχει ασυμβατότητα και παραβίαση (μη εφαρμογή) των χρήσεων γης, σύμφωνα πάντα με τον εγκεκριμένο κοινόχρηστο χαρακτήρα του χώρου (ελέγχονται ως προς τη νομιμότητα τους). Το δεύτερο Οικοδομικό Τετράγωνο, περιλαμβάνει τη Βίλλα Φέγγου με τον προστατευόμενο περιβάλλοντα χώρο της, καθώς και σειρά κτιριακών εγκαταστάσεων κατά μήκος της Νέας Εθνικής Οδού, με χρήση κυρίως εμπορική (π.χ εκθέσεις, συνεργεία).

Η υλοποίηση του οδικού δικτύου είναι μερική, καθώς και δεν ακολουθούνται οι θεσμικές γραμμές (δηλ. Οικοδομική Γραμμή – Ρυμοτομική Γραμμή). Ο λειτουργικός χαρακτήρας των οδών είναι τοπικός και εξυπηρετεί μόνο ανάγκες πρόσβασης στις παρακείμενες ιδιοκτησίες ή τα κτήρια. Ευρύτερα στην περιοχή άμεσης γειννίαςσης, υπάρχει κτήριο δημόσιας υπηρεσίας.

Συνεπώς, για τη συγκεκριμένη ενότητα, απαιτείται η πρόταση επανασχεδιασμού, ο οποίος να επιλύει καταρχήν ζητήματα που έχουν να κάνουν με την ανάδειξη των πολιτιστικών κτιρίων (καθώς υπάρχει ήδη μια μορφή προστασίας). Παράλληλα, πρέπει να επανεξεταστούν τα ζητήματα πρόσβασης και λειτουργικής σημασίας των οδών, που μπορεί να οδηγήσει σε ενοποίηση του χώρου και καλύτερη προσαρμογή της υποδομής στα ζητήματα της βιώσιμης κινητικότητας. Τέλος, σημειώνεται ότι η συγκεκριμένη ενότητα λόγω της θέσης της στην περιοχή μελέτης, αποτελεί πύλη εισόδου και ως τέτοια θα πρέπει να διαμορφωθεί στην πρόταση ανάπλασης.

Δ2. Ενότητα Ποταμός Μείλιχος

Η ενότητα αυτή, διαμορφώνεται από τη γραμμική διάταξη του ποταμού, που διατρέχει την περιοχή και διαχωρίζει το χώρο παρέμβασης (ειδικά την ανωτέρω περιοχή). Θεσμικά, υπάρχει συγκεκριμένη οριοθέτηση και αναγνώριση των οριογραμμών του ρέματος, που έγινε το 2005. Αυτό σημαίνει ότι τα όρια του ποταμού έχουν εγκριθεί σε μεταγενέστερο χρόνο από το ισχύον ρυμοτομικό σχέδιο, χωρίς να έχει γίνει η αντίστοιχη και απαραίτητη προσαρμογή, ζήτημα

ΕΝΤΑΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΔΙΚΤΥΟ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

που δημιουργεί ασυμφωνία μεταξύ εγκεκριμένου σχεδίου και οριογραμμών του ποταμού. Επίσης, κατά μήκος του ποταμού και ειδικά εντός της περιοχής μελέτης, προβλέπεται η δημιουργία κάποιων Κοινόχρηστων Χώρων, που δεν είναι υλοποιημένοι. Σημειώνεται ότι στο ανατολικό σημείο και στο άκρο της περιοχής μελέτης, βρίσκεται μη θεσμοθετημένος χώρος αρχαιολογικού ενδιαφέροντος (παλαιά γέφυρα), ο οποίος χρήζει ανάδειξης (βλ. Προηγούμενη ενότητα Δ1).

Λειτουργικά, υπάρχει έλλειψη σύνδεσης (πρόσβασης) που θα συνέδεε την ανωτέρω 1^η Ενότητα με την υπόλοιπη περιοχή μελέτης. Η γραμμική λοιπόν διαδρομή που δημιουργεί ο ποταμός, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη σύνδεση των διαδοχικών ενοτήτων και ευρύτερα με την παραλιακή ζώνη (ακολουθώντας τη διαδρομή του ποταμού έως την εκβολή του).

Δ3. Ενότητα ΟΤ 1419

Στο σημείο αυτό, υπάρχει διαμορφωμένη κατάσταση με νέα κτήρια (πολυκατοικίες) εντός του Οικοδομικού Τετραγώνου 1419, όπως φαίνεται και στο Ρυμοτομικό Σχέδιο. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την ανάδειξη της συγκεκριμένης ενότητας σε σχέση με την πρόταση ανάπλασης, έχουν οι ελεύθεροι χώροι πέριξ των κτιρίων (εντός του Οικοδομικού Τετραγώνου) και η γραμμική υλοποιημένη οδός που συνδέει τις ανωτέρω περιοχές (1^η και 2^η ενότητα) με την υπόλοιπη περιοχή παρέμβασης. Κι αυτό διότι, οι ελεύθερες επιφάνειες, θα μπορούσαν να ενοποιηθούν ενώ ο

κοινόχρηστος χώρος (δρόμος) να διαμορφωθεί γραμμικά με στοιχεία βιώσιμης κινητικότητας (πχ ως πεζόδρομος – ποδηλατόδρομος) ώστε να αποτελέσει τη συνδετική πορεία του χώρου του κτιρίου του Μουσείου με την υπόλοιπη περιοχή μελέτης στα βόρεια.

Δ4. Ενότητα Μουσείου

Καταρχήν στο άνω (βόρειο) μέρος της ευρύτερης περιοχής πέριξ του νέου αρχαιολογικού Μουσείου, υπάρχει μια διαμορφωμένη υφιστάμενη κατάσταση που είναι ασύμβατη με τα θεσμικά σχέδια. Ενώ δηλαδή προβλέπεται από το Ρυμοτομικό Σχέδιο η δημιουργία μιας πλατείας με πρόσωπο στη Νέα Εθνική Οδό, εν τούτοις σε τμήμα του Κοινόχρηστου Χώρου λειτουργεί υποδομή εξυπηρέτησης της Νέας Εθνικής Οδού (βενζινάδικο και λοιπές εγκαταστάσεις). Επίσης, δεν είναι υλοποιημένοι οι προβλεπόμενοι οδοί ή αντίστοιχοι πεζόδρομοι. Σε κάθε περίπτωση όμως, η πρόβλεψη ύπαρξης «ΚΧ -Πλατείας», είναι ένα πολύ ενδιαφέρον στοιχείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην πρόταση ανάπλασης, καθώς δύναται να λειτουργήσει σε συνάφεια με το χώρο του Αρχαιολογικού Μουσείου.

Στο χώρο του Μουσείου (κτίριο και περιβάλλοντας χώρος), έχει γίνει η εφαρμογή της μελέτης του κτιριακού συγκροτήματος, όπως περιγράφηκε ανωτέρω. Σημειώνεται όμως ότι πέραν της εισόδου και τμήματος βόρεια, όπου έχει δημιουργεί χώρος στάθμευσης, ο υπόλοιπος χώρος είναι αδιαμόρφωτος και περιλαμβάνει σε τμήμα του λειτουργίες στάθμευσης (πχ των οχημάτων της αστυνομίας).

Οι χαρακτηριστικές προβλέψεις του εγκεκριμένου Ρυμοτομικού Σχεδίου για το συγκεκριμένο χώρο, αφορούν ένα χώρο πρασίνου αλλά και δύο Οικοδομικά Τετράγωνα, το ένα με χαρακτηρισμό «Βιβλιοθήκη» (ΟΤ 1389) και το δεύτερο ως «Χώρος ανέγερσης κτηρίου Ελλάς» (ΟΤ 1387). Ενώ η προβλεπόμενη χρήση της βιβλιοθήκης είναι ενδιαφέρουσα και μπορεί να συνδεθεί λειτουργικά με τις παρακείμενες (πχ πολιτισμός και εκπαίδευση), η δημιουργία ενός κτιρίου για την εξυπηρέτηση της αστυνομίας, κρίνεται καταρχήν ως προς την σκοπιμότητα και την καταλληλότητα χωροθέτησης του στη συγκεκριμένη θέση.⁽⁵⁾ Άλλο χαρακτηριστικό γνώρισμα του περιβάλλοντος που κρίνεται θετικό, είναι η συστάδα υψηλής φύτευσης (δεντροστοιχίες) που βρίσκεται ανατολικά, στην περιοχή μεταξύ του κτηρίου του Μουσείου και των συγκροτημάτων εκπαίδευσης.

Συνεπώς, για τη συγκεκριμένη ενότητα είναι αναγκαίο η πρόταση επανασχεδιασμού να επιλύει καταρχήν ζητήματα που έχουν να κάνουν με την ανάδειξη του κτιρίου του Αρχαιολογικού Μουσείου, όπως η υποστήριξη της πρόσβασης του (πχ πρόβλεψη για νέους χώρους στάθμευσης), η λειτουργική σύνδεση του με τους υπαίθριους χώρους (πχ θεματικές πλατείες) κλπ. Όλα τα ανωτέρω, οδηγούν σε μια προσέγγιση ενοποίησης του χώρου και καλύτερη προσαρμογή της υποδομής στα ζητήματα της βιώσιμης κινητικότητας (πχ πεζόδρομοι, ποδηλατόδρομοι, προσβάσεις ΑΜΕΑ κλπ). Σημειώνεται ότι οι ελεύθεροι κοινόχρηστοι χώροι που βρίσκονται νότια της ενότητας, λόγω της θέσης τους στην ευρύτερη περιοχή μελέτης, αποτελούν καταρχήν πύλη εισόδου στον ενοποιημένο πλέον υπαίθριο χώρο παρεμβάσεων, καθώς στο σημείο εκείνο προτείνεται να γίνει η βασική πρόσβαση των κατοίκων και επισκεπτών από το κέντρο του αστικού ιστού (πλατεία Πάτρας). Επιπλέον, δεδομένων των δημόσιων κτιριακών όγκων πολιτισμού (Νέο Κτήριο Βιβλιοθήκης και Αρχαιολογικό Μουσείο Πατρών) η περιοχή αυτή αποτελεί τον κύριο αστικό χώρο πλατείας. Τέλος, στην ενότητα αυτή προκύπτει η ανάγκη για τη διαμόρφωση ενός τύπου σύνδεσης του χώρου του Μουσείου με την περιοχή ανατολικά ιδιοκτησίας του ΕΘΙΑΓΕ, καθώς οι δύο αυτές ενότητες διαχωρίζονται από την Νέα Εθνική Οδό (γραμμικό φράγμα).

Δ.5 Ενότητα Γεωργικής Σχολής

Η ενότητα αυτή χαρακτηρίζεται από την πλήρη προστασία του κτηρίου και του περιβάλλοντος του χώρου ως μνημεία. Τα φυσικά χαρακτηριστικά του γνωρίσματα είναι οι δεντροστοιχίες με τις υψομετρικές διαφορές του φυσικού του αναγλύφου σε σχέση με τις γειτονικές περιοχές, αλλά και οι υπάρχουσες διαμορφώσεις σε αναβαθμίδες.

Η προσέγγιση της ανάπλασης καλείται σε αυτήν την περίπτωση να εντάξει με ήπιο τρόπο (αισθητικά και λειτουργικά) το φυσικό πλούτο και την κληρονομιά της συγκεκριμένης περιοχής στη νέα πρόταση σχεδιασμού του υπαίθριου χώρου και των λοιπών διαμορφώσεων (περίπατοι, πλατείες, χώροι στάσης, ποδηλατόδρομοι κλπ).

Δ.6 Ενότητα Σχολικών Κτηρίων

Στη συγκεκριμένη ενότητα, κατ' εφαρμογή των θεσμικών προβλέψεων του Ρυμοτομικού Σχεδιασμού, έχει υλοποιηθεί ένα κτηριακό πρόγραμμα δημιουργίας εκπαιδευτικών υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης. Σήμερα, εντοπίζεται μια διαμορφωμένη κατάσταση και η ενότητα αυτή φαίνεται να μη συνδέεται λειτουργικά με την υπόλοιπη περιοχή. Αυτό μπορεί να περιοριστεί με συγκεκριμένες προτάσεις που θα εστιάζουν στη σύνδεση, στην πρόσβαση και στην κινητικότητα, όπως πρακτικές βιώσιμης κινητικότητας (πχ πεζοδρομήσεις, ηπιοποιήσεις, ενοποίηση ακάλυπτων χώρων κλπ)

ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ - ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΔΙΚΤΥΟ ΠΟΔΗΛΑΤΟΔΡΟΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ

Τέλος, η ενότητα αυτή αποτελεί την ανατολική πύλη εισόδου της περιοχής μελέτης με δυνατότητες υποστήριξης στάθμευσης οχημάτων (πχ στους θεσμοθετημένους Κοινόχρηστους Χώρους). Ως προβληματικό σημείο και ασυμβατότητα χρήσης με τις λοιπές αστικές είναι ο παρακείμενος χώρος του νεκροταφείου.

Δ.7 Ενότητα ΕΘΙΑΓΕ & Εγκαταστάσεων άθλησης & Εκπαίδευσης

Μια ξεχωριστή περιοχή παρεμβάσεων, που διαχωρίζεται από τη Νέα Εθνική Οδό, αποτελεί το παρακείμενο ΕΘΙΑΓΕ, θεσμικά χαρακτηρισμένο ως κοινωφελής εγκατάσταση, ενώ έχει έναν ιδιαίτερο φυσικό χαρακτήρα και ανάλογη αξία. Επιπλέον, στην ενότητα αυτή ανατολικά του ΕΘΙΑΓΕ υπάρχει χώρος αθλητικών εγκαταστάσεων – πλατεία καθώς και συγκρότημα εκπαίδευσης.

Η προσέγγιση της ανάπλασης, καλείται σε αυτήν την περίπτωση να εντάξει με ήπιο τρόπο (αισθητικά και λειτουργικά) το φυσικό πλούτο και την κληρονομιά της συγκεκριμένης περιοχής στις νέες προσεγγίσεις των ελεύθερων χώρων και των λοιπών διαμορφώσεων (διαδρομές, πλατείες, ποδηλατόδρομοι κλπ), καθώς και να προτείνει λύσεις για τη σύνδεση της ενότητας αυτής με την περιοχή του αρχαιολογικού Μουσείου, με βασικότερο πρόβλημα το διαχωρισμό τους μέσω της Εθνικής Οδού.

Δ.8 Άλλες εγκαταστάσεις (Κοινοφελή Κτήρια)

Έχει ενδιαφέρον να αναφερθεί ότι στην ευρύτερη περιοχή μελέτης στεγάζονται σημαντικά δημόσια κτήρια. Επιγραμματικά αναφέρονται τα παρακάτω:

- Κτήριο έδρας της Περιφέρειας (Ν.Ε.Ο. Πατρών-Αθηνών)
- Κτήριο Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και η Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (Παπαδιαμάντη και Αρέθα
- Α' Αστυνομικό Τμήμα Πατρών,

τα οποία δημιουργούν έναν πόλο συγκέντρωσης κοινού στην ευρύτερη αστική περιοχή, πολύ κοντά στην περιοχή μελέτης.

Συμπερασματικά,

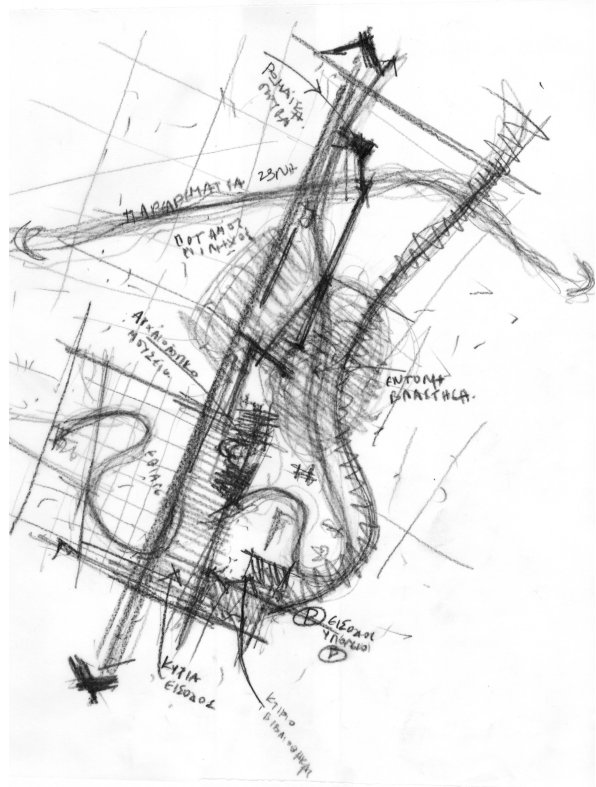
Παρότι είναι πάγια και διαρκής η ανάγκη δημιουργίας ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων πρασίνου και αναψυχής, το ζητούμενο στην προκειμένη περίπτωση δεν είναι απλώς μια ανάπλαση. Αναζητείται ένα νέο «πλαίσιο αναφοράς» που θα επενδύει στη δημιουργία διακριτής ταυτότητας και αναγνωρισιμότητας του χώρου σε συνδυασμό με την κατάλληλη εκμετάλλευση και λειτουργικότητα του. Επιδίωξη, είναι η δημιουργία ενός πολυδιάστατου χώρου που ρέει δυναμικά, επιτρέποντας πολλαπλές αναγνώσεις, και ο οποίος σταδιακά γίνεται αναγνωρίσιμος ως ένας ιδιαίτερος τόπος.

E. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΘΕΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

E.1 Γενικές Αρχές της Πρότασης

Σύμφωνα με την ανωτέρω διάγνωση του χώρου και του περιβάλλοντος της περιοχής μελέτης και λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους που έχουν τεθεί από τις προδιαγραφές του Διαγωνισμού, ο σχεδιασμός και η ειδικότερα η πρόταση ανάπλασης / αναγέννησης ακολουθεί της αρχές της αειφορίας / ολιστικής αρχιτεκτονικής, ενώ έχει σαν ειδικότερο στόχο την εξοικονόμηση της ενέργειας και τη βιοκλιματική λειτουργία των κτιρίων και των αστικών υπαίθριων χώρων.

Η προτεινόμενη παρέμβαση ειδικότερα, στηρίζεται και λαμβάνει υπ όψη της, το γεγονός ότι οι ανοιχτοί ελεύθεροι δημόσιοι χώροι αποτελούν (θετική) συνιστώσα της κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής μιας πόλης και παράλληλα σηματοδοτούν σημαντικό στοιχείο της ταυτότητάς της. Πέραν δηλαδή από το προφανές ότι λειτουργούν ως χώροι για την αστική περιβαλλοντική ισορροπία και λειτουργία, αποτελούν και ένα σημαντικό θέατρο κοινωνικών εκδηλώσεων, πολιτιστικών δράσεων / δρώμενων και συναναστροφών. Είναι φανερό ότι οι πολιτισμικές και οικονομικές

εκφάνσεις, συσχετίζονται με τις βασικές ανθρώπινες λειτουργίες της επικοινωνίας, της κίνησης και της άνεσης και όλα αυτά μαζί, επηρεάζονται ή αλληλοεπιδρούν με τον χαρακτήρα και τον τρόπο χρήσης κάθε αστικού ανοιχτού δημόσιου χώρου (σχέση αιτίου / αιτιατού).

Η υιοθέτηση της συγκεκριμένης οπτικής, οδηγεί λοιπόν την προσέγγιση σχεδιασμού σε μια αναζήτηση για τη διαλεκτική σχέση μεταξύ ελεύθερου και δομημένου χώρου και μεταξύ κοινωνικής δραστηριότητας και περιβαλλοντικής / οικολογικής ανάδειξης του χώρου. Ειδικότερα, η ερμηνεία αυτή του δομημένου και ελεύθερου χώρου στο συγκεκριμένο παράδειγμα, είναι σημαντική και ισχυρή ως προς τις τελικές σχεδιαστικές λύσεις που υιοθετούνται, μιας και απαιτούνται ιδιαίτερες τεχνικές πρακτικές και προσεγγίσεις ανάδειξης του περιβάλλοντος. Όλα αυτά, σε σχέση πάντα με το χαρακτήρα και τη δυναμική των χρήσεων (υφιστάμενων και νέων) που είναι τοπικής και υπερτοπικής αναφοράς (πχ εκπαίδευση, πολιτισμός και ελεύθερος χρόνος).

Επίσης, η περιβαλλοντική και οικολογική διάσταση της προσέγγισης της περιοχής, εφαρμόζεται σε μεγάλο βαθμό, καθώς πέρα από τη γενικότερη αναβάθμιση

του χώρου, έχει συνέπειες στη βελτίωση του αστικού μικροκλίματος. Ειδικότερα, οι ελεύθεροι δημόσιοι χώροι των αστικών περιοχών, θεωρούνται αποδεδειγμένα και ρυθμιστές των κλιματικών συνθηκών (μικροκλίμα), καθώς το περιβάλλον σε αυτούς τους χώρους διαφοροποιείται τοπικά, παρέχοντας κατά κανόνα ιδανικότερες θερμικές, οπτικές και ακουστικές συνθήκες, οι οποίες μπορούν να βελτιστοποιηθούν με την εφαρμογή των κατάλληλων στρατηγικών. Ειδικότερα, γίνεται εστιασμένη μελέτη για την αναζήτηση του ειδικού χαρακτήρα του ελεύθερου χώρου που θα ελκύει τους επισκέπτες, αλλά και θα τους επιτρέπει να παραμένουν περισσότερο χρόνο στους χώρους αυτούς, για να τους απολαμβάνουν στο μέτρο του εφικτού. Γι' αυτό και εισάγεται μια ολιστική προσέγγιση ως προς την οργάνωση και τη σχεδιαστική πρόταση της περιοχής μελέτης.

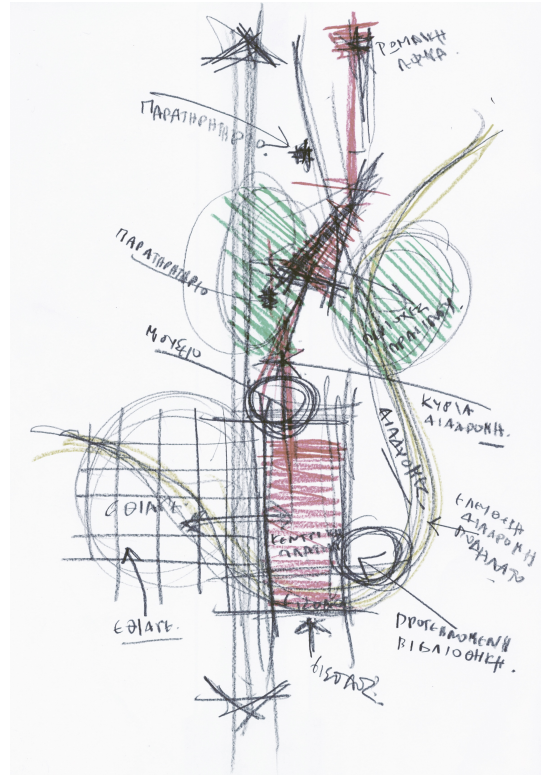
Έτσι, η βιοκλιματική προσέγγιση αποκτά και στην περίπτωση αυτή ιδιαίτερη σημασία, καθώς συμβάλλει καθοριστικά στην βέλτιστη αξιοποίηση των τοπογραφικών, μορφολογικών, τοπολογικών και φυσικών δεδομένων, ανάλογα με τη χρήση του κάθε ελεύθερου χώρου για τις διάφορες εποχές. Για το λόγο αυτό, η σχεδιαστική πρόταση δίνει ιδιαίτερη σημασία στην επιλογή των κατάλληλων και φιλικών στο περιβάλλον (ψυχρών) υλικών και εστιάζει στην κατάλληλη φύτευση και στα λοιπά στοιχεία της διαμόρφωσης (πχ αστικός εξοπλισμός) που μπορούν να δημιουργήσουν οικολογικούς χώρους ή χώρους υψηλής αισθητικής αξίας. Οι πρακτικές βιοκλιματικής αναβάθμισης που εφαρμόζονται στοχεύουν κυρίως στα παρακάτω:

- στην αύξηση της επιφάνειας του πρασίνου. Ενδεικτικές πρακτικές είναι η δημιουργία πάρκων, ενίσχυση της ήδη υπάρχουσας βλάστησης, η δημιουργία πράσινων διαδρομών κλπ,
- στη χρήση ψυχρών υλικών και υλικών που έχουν διαφορετική θερμοχωρητική δράση τους θερινούς και τους χειμερινούς μήνες (π.χ. οι σκουρόχρωμες επιφάνειες απορροφούν ηλιακή ακτινοβολία, οι ανακλαστικές επιφάνειες σε συνδυασμό με σκουρόχρωμες αυξάνουν την απορρόφηση από τις τελευταίες),
- στον περιορισμό οχημάτων και στην ανάπτυξη πολιτικής βιώσιμης κινητικότητας με τη δημιουργία ποδηλατοδρόμων και πεζοδρόμων,
- στη δημιουργία χώρων σκίασης με φυσικά ή τεχνικά μέσα (στέγαστρα κ.α.),

- στη χρήση νέων τεχνολογιών και μέτρων με σκοπό την απόρριψη της πλεονάζουσας θερμότητας (κουρτίνες νερού, υπαίθριοι ανεμιστήρες, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας κ.α.).

Η πρόταση αναβάθμισης / αναμόρφωσης / αναγέννησης της περιοχής στηρίζεται σε κάποιες βασικές αρχές. Ειδικότερα:

1. Ενοποίηση. Το σύνολο της πρότασης στηρίζεται στη λογική της λειτουργικής ενοποίησης του χώρου παρεμβάσεων, τόσο στον άξονα βορράς – νότος, όσο και στον άξονα ανατολή – δύση. Τα δύο σημεία ειδικής εστίασης, σύμφωνα με τη συγκεκριμένη αρχή, είναι ο ποταμός Μείλιχος που διατρέχει το βόρειο τμήμα της περιοχής και τη διαχωρίζει στα δύο και ο διαμήκης άξονας της Ν.Ε.Ο. (φορά βορράς – νότος). Σε δεύτερο επίπεδο, η ενοποίηση του χώρου, έγινε σε χώρους κοινώς χαρακτηριστικών ή κοινών επιδιώξεων όπως πλατείες, ελεύθερους χώρους που υποστηρίζουν κτίρια, ειδικούς χώρους που υποστηρίζουν σημεία αρχαιολογικού ενδιαφέροντος κλπ.
2. Σύνδεση / ροές. Αναζητήθηκε η καλύτερη και πιο ασφαλής λύση σύνδεσης (λειτουργικής) από την περιοχή του ΕΘΙΓΕ προς τον χώρο του Μουσείου, καθώς και μεταξύ των διαφόρων ενοτήτων της παρέμβασης. Ειδικότερα, ακολουθείται η λογική της συνεχούς διαδρομής (περιπατητικής και λειτουργικής) τόσο για τους πεζούς όσο και για τους ποδηλάτες με τη δημιουργία συγκεκριμένων υποδομών (αναλύονται παρακάτω).
3. Αποκατάσταση / Ανάδειξη. Αφορά στη καλύτερη χρήση / χρησιμοποίηση της υφιστάμενης υποδομής (πχ κτίρια) καθώς και των χαρακτηριστικών των ελεύθερων χώρων (πχ υφιστάμενη φύτευση).

PL12121212

4. Ενίσχυση. Αφορά στη δημιουργία νέων υποδομών που ενισχύουν τη δυναμική του χώρου και τη λειτουργικότητα του (πχ η νέα βιβλιοθήκη), καθώς και στοιχείων του ελεύθερου χώρου (πχ αστικός εξοπλισμός, πέργκολες, υπαίθριες εγκαταστάσεις κλπ).
5. Εξυπηρέτηση. Ιδιαίτερη σημασία δόθηκε στην υιοθέτηση τεχνολογικών λύσεων και εφαρμογή έξυπνων αστικών λειτουργιών (smart cities).

E.1 Κεντρική Ιδέα

Η έννοια του εδάφους δέχεται πολλές ερμηνείες. Το ανθρώπινο σώμα και η μεταξύ τους σχέση καθορίζουν μεγάλο μέρος αυτών των ερμηνειών. Φύση και αστικός τόπος παράγουν ένα δίπολο που γεννά η διαφορετική σχέση του ανθρώπινου σώματος με το έδαφος.

Η περιοχή μελέτης χαρακτηρίζεται από την εναλλαγή περιοχών πρασίνου (τμήματα του οποίου βρίσκονται υπό προστασία) και αποσπασματικών αστικών αδιαμόρφωτων περιοχών, χωρίς ωστόσο να υπάρχει ένας εμφανής σχεδιασμός και σύνδεση μεταξύ τους. Μέριμνα του σχεδιασμού είναι η εύρεση σχέσεων και χειρισμών που θα επιτρέψουν μια αλληλοδιείσδυση, μια σταδιακή σύντηξη και εγκατάσταση συνδέσεων που θα αμβλύνουν τις αντιθέσεις, δημιουργώντας μικρά περάσματα ανάμεσα στο αστικό και το φυσικό.

Στους προτεινόμενους σχεδιαστικούς χειρισμούς, δόθηκε ιδιαίτερη σημασία στα υλικά συγκρότησης του αστικού εδάφους, ώστε να επαναπροσδιοριστεί η σχέση του με το ανθρώπινο σώμα, μέσα από τις αισθήσεις και την κίνηση. Ο αστικός τόπος πλέον μπορεί να είναι κατοικήσιμος με την ουσιαστική του σημασία, ως ένα όλον, αλλά απαρτίζοντας ταυτόχρονα επιμέρους ενότητες, οι οποίες δύνανται να φιλοξενούν πολλαπλές δράσεις της καθημερινότητας, όπως περίπατοι, χώροι αναψυχής, αστικές πλατείες, χώροι παιχνιδιού, περιοχές παρατήρησης, χαλάρωσης, ποδηλατόδρομοι κλπ.

Ένας από τους βασικότερους στόχους του σχεδιασμού είναι μέσω συνθετικών χειρισμών να ενισχυθεί η βιωματική αντίληψη που θα βασίζεται σε ανεμπόδιστα φυσικά περάσματα και μίξεις στο έδαφος της περιοχής μελέτης. Τέτοια περάσματα επιδιώκεται να συνδέσουν τη γεωμετρία, την ύλη και την κίνηση ανάμεσα (στα πλατώματα, διαδρομές και κτίρια με τη Φύση) στο αστικό έδαφος (πλατείες) με τη φύση (στοιχεία υπό προστασία, παραρεμάτιες διαμορφώσεις ποταμού Μειλίχου, αλλά και με το τοπικό κλίμα, κύρια συνιστώσα μιας ευρύτερης οικολογίας (φωτός και ύλης), μέσα στην οποία περιέχονται όλα τα παραπάνω).

Μέσα και επιμέρους σχεδιαστικοί χειρισμοί που εφαρμόζονται στην πρόταση σε σχέση με τα παραπάνω, είναι :

PL12121212

Δημιουργία ενός αρθρωτού συστήματος τριών βασικών αστικών πλατειών – πλατωμάτων και πιο συγκεκριμένα

α. Κεντρική «Πλατεία Πολιτισμού» - Βασική «Πύλη» Εισόδου στην περιοχή μελέτης. Βρίσκεται μπροστά από το Αρχαιολογικό Μουσείο και το νέο προτεινόμενο κτήριο Βιβλιοθήκης.

β. «Αστικό Πλάτωμα» - στάση μπροστά από το κτήριο της Πρώην Γεωργικής Σχολής.

γ. «πλατεία ρωμαϊκής γέφυρας», πλάτωμα αρχαιολογικού ενδιαφέροντος

Διαμέσου του αρθρωτού αυτού συστήματος προτείνονται περάσματα - οικολογικές διαδρομές, με στοιχεία αυτοφυούς και υπάρχουσας προστατευόμενης χλωρίδας, ώστε να αποτελούν μικρά ενδιαιτήματα - «καταφύγια» ενός μικρο-οικοσυστήματος πάνω στο αστικό έδαφος.

2. Στοιχεία δομής της αρχιτεκτονικής ιδέας

α. Βασικά στοιχεία της ιδέας σχεδιασμού ήταν η ανάκτηση των λειτουργικών και οπτικών συνδέσεων, η αναίρεση της θραυσματικότητας, η συνέχεια των κινήσεων και του βλέμματος και η ενδυνάμωση των σημείων άρθρωσης των πλατειών με το φυσικό στοιχείο.

Ο περίπατος και ο τρόπος με τον οποίο γίνεται είναι το κύριο βιωματικό μέσο αντίληψης του σύγχρονου αστικού τοπίου, από την ίδια την εμπειρία που προσφέρει η σωματική αίσθηση (ήχοι, εικόνες, χρώματα, μυρωδιές). Η εγγύτητα και η απόσταση δεν

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΙΔΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ “ΜΕΛΕΤΗ 23
ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΗΜΕΙΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΤΗΣ
ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΕΡΙΞ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ”**

αντιμετωπίζονται, στην περίπτωση μας, στατικά, αλλά με τρόπο δυναμικό που καθορίζεται από επιμέρους στοιχεία του σχεδιασμού και τις εναλλακτικές μορφές βηματισμού που προκαλούν.

E.3 Ροές / Συνδέσεις με τον ευρύτερο χώρο

Η φιλοσοφία της πρότασης για την περιοχή παρέμβασης, στηρίζεται καταρχήν στη δημιουργία μιας ενιαίας αστικής δομής, η οποία χαρακτηρίζεται από σημεία έντασης για στάση – κοινωνική συνεύρεση, με τη μορφή πλατειών – πλατωμάτων, αλλά ταυτόχρονα στη δημιουργία περιπατητικών διαδρομών και ποδηλατοδρόμων, οι οποίες (διαδρομές) διατρέχουν και ενοποιούν όλη την περιοχή μελέτης (περιοχή Μουσείου, περιοχή ΕΘΙΑΓΕ, περιοχή Ρωμαϊκής Γέφυρας). πυλών εισόδου & εξόδου στον ενοποιημένο χώρο. Εφαρμόζονται ειδικές διαμορφώσεις προκειμένου να καταστούν σαφή τα όρια του χώρου, σε σχέση με το ευρύτερο αστικό περιβάλλον. Σε αυτό το πλαίσιο, η κύρια πύλη εισόδου / εξόδου βρίσκεται στο νότιο άκρο και στο σημείο αρχής της πλατείας του Μουσείου και του νέου κτηρίου της Βιβλιοθήκης (βλέπε συνημμένα σχέδια). Ειδικότερα, προβλέπεται ειδική διαμόρφωση της προβλεπόμενης (αδιάνοικτης) οδού ως είσοδος / έξοδος οχημάτων προς το νέο υπόγειο χώρο στάθμευσης οχημάτων (κάτω από τη νέα βιβλιοθήκη και την πλατεία του Μουσείου - πρόσβαση από την οδό Πανεπιστημίου). Ως δευτερεύουσα πύλη, μπορεί να θεωρηθεί ο ενοποιημένος χώρος πλησίον του αρχαιολογικού χώρου της Ρωμαϊκής γέφυρας, που βρίσκεται αντιδιαμετρικά και στο βόρειο τμήμα της περιοχής παρέμβασης. Αντίστοιχα, στα δυτικά και στην περιοχή του ΕΘΙΑΓΕ δημιουργείται είσοδος κίνησης πεζών και ποδηλάτων που μπορούν να διασχίσουν το χώρο και με εναέρια γέφυρα (σύνδεση) να βρεθούν στην κεντρική πλατεία του Μουσείου. Τέλος, μια δυνατότητα πρόσβασης προς το χώρο της περιοχής μελέτης προτείνεται επί της οδού Πανεπιστημίου, με σημειακές εισόδους στη διαμορφωμένη διαδρομή για πεζούς και ποδηλάτες (βλ. συνημμένη πινακίδα 2).

Επίσης, ο ευρύτερος χώρος και ειδικότερα η είσοδος της κεντρικής πλατείας, θα εξυπηρετείται από αντίστοιχες νέες στάσεις της αστικής συγκοινωνίας και σε δεύτερο χρόνο από τη δημιουργία του ΤΡΑΜ (είτε εφαρμοστεί η λύση της όδευσης από τη ΝΕΟ είτε η εναλλακτική που χρησιμοποιεί την όδευση επί της οδού Πανεπιστημίου).

Σημειώνεται ότι στην περιοχή μελέτης δεν υπάρχουν κατάλληλες υποδομές βιώσιμης κινητικότητας (πεζόδρομοι – ποδηλατόδρομοι κλπ). Παρόλα αυτά, σε συγκεκριμένες απολήξεις οδών (βλέπε συνημμένη πινακίδα 2), δημιουργούνται διάδρομοι όδευσης πεζών και ποδηλάτων (κοινή υποδομή) καθώς και στάσεις αστικής συγκοινωνίας, με σκοπό να ικανοποιηθούν οι αντίστοιχες ανάγκες.

Ε.4 Ροές / Συνδέσεις Εντός του Χώρου Παρεμβάσεων

Όπως αναπτύχθηκε ανωτέρω, σημαντική αρχή της πρότασης, αποτελεί η λειτουργική και δομική ενοποίηση του χώρου με επιμέρους σημεία πύκνωσης / στάσης – συγκέντρωσης κοινού. Επιπλέον, μέσω της πρότασης επιδιώκεται μια ενιαία διαχείριση των ροών ήπιας κυκλοφορίας (πεζοί και ποδηλάτες), με την ένταξη τους, τόσο λειτουργικά, όσο

Αρχαιολογικός χώρος μυκηναϊκού νεκροταφείου
Ραυτοτύρας

και συνθετικά, στο χαρακτήρα των επιμέρους περιοχών – ενοτήτων, ώστε να υπάρχει μια αλληλοσυσχέτιση μεταξύ των διαδρομών κίνησης και των χώρων – ενοτήτων στάσης.

Αυτό προκύπτει μέσα από το σχεδιασμό μιας ενιαίας διαδρομής, διαμορφωμένης σε ελεύθερους σχηματισμούς, η οποία διατρέχει όλο το εύρος της περιοχής μελέτης, σαν ένα δεύτερο επίπεδο (layer) πάνω στο οποίο κινούνται πεζοί και ποδηλάτες. Αναπτύσσεται μεταξύ των δύο αξόνων (βοράς – νότος & ανατολή – δύση) περιλαμβάνοντας και το χώρο του ΕΘΙΑΓΕ, ενοποιώντας μέσω της εναέριας πεζογέφυρας τις δύο ενότητες, ο οποίες, όπως έχει ήδη ειπωθεί, διακόπτονται απότομα από το οδικό δίκτυο κύριας κυκλοφορίας (Νέα Εθνική Οδός). Η ελεύθερη αυτή μορφή διαδρομής αποτελεί ένα χαρακτηριστικό στοιχείο της λύσης, που δίνει ένταση, εναλλαγές στην οπτική και στην αντίληψη του τοπίου μέσω του βλέμματος, αλλά ταυτόχρονα δημιουργεί σημείο αναφοράς της πρότασης, εντάσσοντας με αυτό τον τρόπο ένα νέο τοπόσημο στην περιοχή. Επιπλέον, στις ενότητες που υπάρχουν οι

υφιστάμενες φυσικές υψομετρικές διαφορές του εδάφους (χώρος υπό προστασία), ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζονται τα επιμέρους στοιχεία της μορφής των ελεύθερων διαδρομών που διατρέχουν τη σύνθεση, διευκολύνουν την αίσθηση που αναπτύσσεται η καμπύλη διαδρομή στα αρχαιολογικά πάρκα και ειδικότερα στη διαμόρφωση του υπαίθριου αρχαιολογικού χώρου του Μυκηναϊκού Νεκροταφείου στη Βουντένη, διευκολύνοντας την αντίληψη σχέσεων μεταξύ της περιοχής μελέτης και του ευρύτερου περιβάλλοντος (βλ. εικόνα 3, προοπτική απεικόνιση και εικόνα από τον αρχαιολογικό χώρο).

Προτεινόμενη άποψη της περιοχής μελέτης.

Συνολικά, η συνθετική πρόταση, οριοθετεί διαφορετικούς τύπους και τρόπους κίνησης εντός του χώρου. Αυτοί μπορεί να είναι με σκληρά υλικά (πεζόδρομοι που ενώνουν τις πλατείες) και μαλακά υλικά (διαδρομές εντός των φυσικών χώρων).

Ε.5 Νέες Κτηριακές Υποδομές / Τοπόσημα / Πλατείες

Παρατηρητήρια

Στη λύση προτείνεται η τοποθέτηση δύο παρατηρητηρίων – σημείων παρατήρησης, σε συγκεκριμένα σημεία της περιοχής μελέτης. Πρόκειται για ελαφρές κατασκευές από μέταλλο και ξύλο, οι οποίες λειτουργούν ως τοπόσημα στην περιοχή μελέτης. Πιο αναλυτικά, το πρώτο παρατηρητήριο προτείνεται να τοποθετηθεί στην απόληξη του αστικού πλατώματος στο ύψος της ενότητας του κτηρίου της Πρώην Γεωργικής

Σχολής. Το παρητηρητήριο δύναται να προσφέρει μια ευρεία θέαση προς όλες τις κατευθύνσεις. Τόσο προς το χώρο της πλατείας που δημιουργείται μεταξύ του Μουσείου και του Νέου Κτηρίου Βιβλιοθήκης, όσο και προς την ενότητα του ΕΘΙΑΓΕ και τη θάλασσα. Επιπλέον, το δεύτερο παρατηρητήριο προτείνεται να τοποθετηθεί στην περιοχή της Ρωμαϊκής Γέφυρας, προσφέροντας οπτικές τόσο προς την ευρύτερη περιοχή μελέτης, όσο και προς τον ποταμό Μείλιχο, αλλά και με το λόφο ανατολικά, συνδέοντας την περιοχή οπτικά με το μυκηναϊκό νεκροταφείο της Βουντένης, ως ένα τμήμα ενός νέου προτεινόμενου δικτύου αρχαιολογικών τόπων.

Πλατείες

Η κύρια πλατεία βρίσκεται μπροστά από το χώρο του Αρχαιολογικού Μουσείου και δημιουργείται μεταξύ των δύο δημόσιων κτηρίων Πολιτισμού: το Μουσείο και τη Νέα Βιβλιοθήκη. Αποτελεί την κύρια πύλη – είσοδο προς την περιοχή μελέτης και είναι το σημείο όπου καταλήγει η εναέρια σύνδεση – πεζογέφυρα (ελαφρά κατασκευή) από την περιοχή του ΕΘΙΑΓΕ.

Σε ό,τι αφορά στο σχεδιασμό της κεντρικής αυτής πλατείας, γίνεται εφαρμογή ενός συστήματος αναλογιών στο έδαφος, ο οποίος επιτρέπει τη δημιουργία περιοχών διαφορετικής λειτουργικότητας και μεγέθους. Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για ορθογωνικές περιοχές, οι οποίες έχουν μεταβαλλόμενα μεγέθη και χαρακτηριστικά και αναπτύσσονται επάνω σε ένα μοτίβο (pattern) διασποράς και συγκέντρωσης με μικρές επιμέρους προσαρμογές στο σύστημα αναλογιών του εδάφους.

Κάθε περιοχή έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά, όπως για παράδειγμα συγκέντρωση υδάτινων επιφανειακών στοιχείων που συνδυάζονται με μεγάλα καθιστικά, ή περιοχές όπου επικρατεί το χώμα και πράσινο με τις υδάτινες επιφάνειες να αποτελούν ένα πολύ μικρότερο ποσοστό.

Μια μικροτερης σημασίας και κλίμακας πλατεία – πλάτωμα βρίσκεται στην ενότητα της Ρωμαϊκής Γέφυρας, η οποία και σε αυτή την περίπτωση, όπως ήδη αναφέρθηκε, λειτουργεί ως πύλη εισόδου – εξόδου. Επιπλέον, είναι το κεντρικό πλάτωμα από το οποίο οι περιπατητές μπορούν να συνεχίσουν σε ένα πιθανό δίκτυο διαδρομών που οδηγούν προς τον αρχαιολογικό χώρο του νεκροταφείου της Βουντένης.

Νέο Κτήριο Βιβλιοθήκης

Στην κεντρική πλατεία του Αρχαιολογικού Μουσείου προτείνεται η δημιουργία ενός νέου κτηριακού όγκου που θα φιλοξενήσει την Κεντρική Βιβλιοθήκη Πατρών, βάσει των χαρακτηριστικών προβλέψεων του εγκεκριμένου Ρυμοτομικού Σχεδίου στην περιοχή πλησίον του Αρχαιολογικού Μουσείου και συγκεκριμένα στο Οικοδομικό Τετράγωνο με αριθμό 1389ε. Έχοντας ως γνώμονα την ενσωμάτωση του νέου αυτού κτιρίου στο υφιστάμενο αστικό περιβάλλον και λαμβάνοντας υπόψη την ύπαρξη του Αρχαιολογικού Μουσείου σε ό,τι αφορά στις βασικές αρχές σχεδιασμού, η νέα αυτή βιβλιοθήκη λειτουργεί ως ένα νέο αστικό έδαφος. Πιο συγκεκριμένα, προτείνεται ένας κτηριακός όγκος του οποίου το δώμα είναι φυτεμένο και λειτουργεί ως αναπόσπαστο κομμάτι του υφιστάμενου εδάφους – πλατεία.

Νέος υπόγειος χώρος στάθμευσης οχημάτων

Ο χώρος αυτός, προτείνεται να δημιουργηθεί στον υπόγειο χώρο της νέας Βιβλιοθήκης και σε μέρος της νέας πλατείας. Η συνολική επιφάνεια και η διάταξη του χώρου, δίνει τη δυνατότητα για χωρητικότητα τουλάχιστον 300 θέσεων οχημάτων. Μπορεί να διαμορφωθεί σε ένα ενιαίο υπόγειο επίπεδο. Η είσοδος / έξοδος από το χώρο θα γίνεται από το τοπικό δίκτυο δια μέσω της οδού Πολυτεχνείου.

E.6 Φύτευση / Μικροκλίμα

Η περιοχή μελέτης λόγω του μεγέθους της παρουσιάζει και αρκετές διακριτές επιμέρους περιοχές με διαφορετικό χαρακτήρα ως προς τη φύτευσή της. Έτσι, μπορούν να διακριθούν οι εξής ενότητες: Η περιοχή ανατολικά του αρχαιολογικού μουσείου, όπου επικρατεί πυκνή βλάστηση με κυριαρχία των αειθαλών κωνοφόρων δένδρων, η περιοχή κοντά στο ρέμα της περιοχής μελέτης (ποταμός Μειλιχος), όπου κυριαρχεί η υδροχαρής βλάστηση, η περιοχή ανάμεσα στο ρέμα και το μουσείο όπου βρίσκεται σήμερα ένας ελαιώνας, καθώς και το οικόπεδο του ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε., το οποίο βρίσκεται στην απέναντι πλευρά της εθνικής οδού Αθηνών-Πατρών στο οποίο συναντάμε κυρίως ελιές και οπωροφόρα δένδρα.

Η φύτευση της υπό μελέτη περιοχής διακρίνεται για την αυξημένη ποικιλότητά της και την κατά τόπους αξιολογη σε μέγεθος και κατάσταση ποιότητά της. Πολλά ενδημικά, αλλά και αρκετά ικανοποιητικά προσαρμοσμένα ξενικά είδη δένδρων απαντώνται στο χώρο μελέτης. Ανάμεσά τους κυριαρχούν τα τρία βασικά μεσογειακά είδη πεύκου, η τραχεία πεύκη (*pinus brutia*), η χαλέπειος (*pinus halepensis*) και η κουκουναριά (*pinus pinea*). Ορισμένα από τα οποία εμφανίζουν εντυπωσιακή ανάπτυξη, πλούσια κόμη και όμορφα σχήματα. Τα υπόλοιπα ενδημικά είδη δένδρων του οικοπέδου είναι οι ελιές (*olea europaea*) οι οποίες εμφανίζονται σε φυτεμένες καλλιεργήσιμες ομάδες (ελαιώνες) τα κυπαρίσσια (*cupressus sempervirens*), λίγα πλατάνια (*platanus orientalis*), μεμονωμένες καρυδιές (*juglans regia*) και άλλα, ενώ στο οικόπεδο του ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε., υπάρχουν και αρκετά σπυροφόρα δένδρα διαφόρων ειδών. Από τα ξενικά είδη δένδρων κυριαρχούν οι ευκάλυπτοι (*eucalyptus*), οι φοίνικες (*phoenix dactylifera*) και οι οουσιγκτόνιες (*washingtonia filifera*), τα λέυλαντ (*cupressus × leylandii*), οι βρωμοκαρυδιές (*ailanthus altissima*) και μεμονωμένα είδη όπως οι ακακίες Κωνσταντινουπόλεως (*albizia julibrisin*), οι αρωκάριες (*araucaria*) και άλλα.

Ένα αξιοσημείωτο χαρακτηριστικό της φύτευσης του οικοπέδου είναι η κυριαρχία των αιθαλών φυτών. Αν και το χαρακτηριστικό αυτό είναι κοινό για τις περισσότερες πεδινές ή παραθαλάσσιες περιοχές της νοτίου Ελλάδας, ωστόσο δεν θα πρέπει να αγνοούνται τα βιοκλιματικά οφέλη των φυλλοβόλων φυτεύσεων.

Στα υπόλοιπα είδη του υπό μελέτη χώρου συγκαταλέγονται και αρκετά ποώδη, θαμνώδη και αναρριχητικά φυτά. Ανάμεσά τους κυριαρχούν οι καλαμιές και οι κισσοί, τα οποία και φανερώνουν την αυξημένη εδαφική υγρασία η οποία είναι αναμενόμενη, μιας και η περιοχή μελέτης περιλαμβάνει ένα ρέμα και λοιπές διακριτές κοιλότητες απορροής ομβρίων υδάτων. Επίσης, συχνά απαντώνται και οι πικροδάφνες, φυτό χαρακτηριστικό του μεσογειακού τοπίου με μακρά ανθοφορία κατά τους θερινούς μήνες του χρόνου.

Δεδομένης της υψηλής ποιότητας του φυτικού δυναμικού του οικοπέδου, η πρόταση επιδιώκει τη διατήρηση του μεγαλύτερου μέρους της υπάρχουσας φύτευσης, και ιδιαίτερα των μεγάλων και σημαντικών δένδρων. Επιπλέον, επιχειρείται ο εμπλουτισμός του φυτικού δυναμικού του οικοπέδου με τη φύτευση νέων φυτών και

δένδρων. Τα είδη που προτιμώνται είναι τα ενδημικά είδη, όπως τα πεύκα, οι ελιές, τα κυπαρίσσια κ.α., ή τα εξαιρετικά προσαρμοσμένα ξενικά είδη (ευκάλυπτοι).

Επίσης, προκειμένου να ενσωματωθούν τα βιοκλιματικά οφέλη των φυτεύσεων στη λειτουργία των υπαίθριων χώρων, προτείνεται η αύξηση των φυλλοβόλων δένδρων. Επιπρόσθετα, τα δένδρα αυτά προσφέρουν χρώμα και οπτικό ενδιαφέρον την εποχή του φθινοπώρου. Σε αυτή την κατεύθυνση, τα πλατάνια κρίνονται ιδανικά δένδρα για ένα οικόπεδο με αυξημένη εδαφική υγρασία. Επίσης, οι ακακίες Κωνσταντινουπόλεως οι οποίες εμφανίζουν καλή προσαρμογή στις εδαφικές και κλιματικές συνθήκες του οικοπέδου μπορούν να δώσουν ανθοφορία και διακριτικό άρωμα καθ' όλη τη διάρκεια του θέρους.

Τέλος, αν και τα εδάφη της περιοχής μελέτης είναι σε μεγάλη έκταση αξιόλογα και ιδανικά για φυτεύσεις, ωστόσο κρίνεται σκόπιμος ο εμπλουτισμός και η εδαφική βελτίωση των σημείων εκείνων που αυτή τη στιγμή είναι υποβαθμισμένα ή καταλαμβάνονται από σκληρές επιφάνειες.

Οικολογική αναβάθμιση

Η περιοχή μελέτης αν και χαρακτηρίζεται από πλούσια βιοποικιλότητα φυτικών ειδών, ωστόσο ο έντονος κατακερματισμός και τα πολλά κατακόρυφα όρια και περιφράξεις που υπάρχουν σ' αυτόν στην παρούσα φάση, καθιστούν την μετακίνηση και επικοινωνία μικρών θηλαστικών, ερπετών, ή ακόμη και εντόμων αρκετά δύσκολη, και επομένως το οικόπεδο μελέτης εμφανίζει σχετική οικολογική υποβάθμιση. Αν και οι κοίτες των ρεμάτων είναι σημαντικές φυσικές δίοδοι οι οποίες συνδέουν το περιαστικό πράσινο με τα παράκτια οικοσυστήματα δια μέσου του αστικού τοπίου, στη σημερινή της κατάσταση, η περιοχή του ρέματος είναι υποβαθμισμένη και αποκομμένη από τους αστικούς υπαίθριους χώρους της περιοχής.

Επομένως, πρωταρχική επιδίωξη της μελέτης υπήρξε η ανάδειξη του ρέματος και η σύνδεσή του με τους υπάρχοντες και προτεινόμενους χώρους πρασίνου. Επίσης, στις διαμορφώσεις των χώρων αυτών ελαττώνονται ή καταργούνται εμπόδια και όρια, προκειμένου να λειτουργούν ως ένα συνεχές και εκτεταμένο δίκτυο. Αυξάνονται έτσι οι οικολογικά προσπελάσιμες και φιλόξενες επιφάνειες και ενισχύονται οι συνδέσεις τους

με στόχο την αύξηση της βιοποικιλότητας και τη γενικότερη οικολογική αναβάθμιση του οικοπέδου, αλλά και όλης της γύρω περιοχής.

Δυστυχώς, το οικόπεδο του ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε., το οποίο και είναι στην απέναντι πλευρά της εθνικής οδού και άρα αποκομμένο από τα υπόλοιπα τμήματα της περιοχής μελέτης δεν μπορεί να συνδεθεί εύκολα στο οικολογικό δίκτυο που διαμορφώνεται.

E.7 Ειδικότερη εστιασμένη / τοπιακή

Ενότητα 1η (Πλατεία Ρωμαϊκής γέφυρας)

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, καθώς και τη διάγνωση της περιοχής που αναλύθηκε ανωτέρω, υπάρχουν δύο προστατευόμενοι χώροι (ένας αρχαίος – ρωμαϊκή γέφυρα και ένας νεότερος – Βίλλα Φέγγου με τον χώρο του οικοπέδου). Η πρόταση επανασχεδιασμού, επιχειρεί καταρχήν να εστιάσει στα ζητήματα που έχουν να κάνουν με την ανάδειξη του πολιτιστικού κτιρίου και του αρχαιολογικού χώρου (καθώς υπάρχει ήδη μια μορφή προστασίας). Ειδικότερα, αναπτύσσεται μια λογική ενοποίησης του χώρου με την κατεδάφιση / εξυγίανση των μη συμβατών και αυθαίρετων κτιρίων, τόσο πλησίον του αρχαιολογικού χώρου, όσο και κατά μήκος του προσώπου της ΝΕΟ. Επίσης, καταργούνται πλήρως οι τοπικές οδοί πρόσβασης που διαχώριζαν το χώρο και ενοποιείται ο περιβάλλοντας χώρος της βίλλας Φέγγου που έχει υψηλή φύτευση (υπό προστασία), με τον υπόλοιπο χώρο (πλατεία και αρχαιολογικός). Σημειώνεται ότι η συνολική διαμόρφωση του χώρου με πλατεία και αύξηση του πρασίνου, έχει και ως σκοπό τη λειτουργία του ως τοπικός Κοινόχρηστος χώρος αλλά και ως βόρεια πύλη εισόδου / εξόδου στο πολιτιστικό πάρκο.

Ο συνολικός χαρακτήρας της παρέμβασης, υποστηρίζεται με νέες διαδρομές πεζών, μια πλατεία (πλάτωμα) τοπικής σημασίας που χωροθετείται κεντροβαρικά αλλά και πλησίον της διαδρόμων για τους πεζούς. Η φύτευση / πράσινο που εφαρμόζεται είναι κυρίως χαμηλή με ένα σημείο χρήσης και ψηλότερων δέντρων που ευδοκίμουν στην περιοχή και υποστηρίζουν βιοκλιματικά τη διαδρομή κίνησης των πεζών – ποδηλάτων. Παράλληλα, όπως αναπτύχθηκε και ανωτέρω, προτείνεται σε παρακείμενο χώρο η δημιουργία ενός παρατηρητηρίου, που έχει ως σκοπό την

επόπτευση του ευρύτερου χώρου και ειδικότερα, του φυσικού περιβάλλοντος που αναπτύσσεται κατά μήκος του Μείλιχου ποταμού.

Ενότητα 2η (Ποταμός Μείλιχος)

Η ενότητα αυτή εντάσσεται στην περιοχή με τη δημιουργία δύο χαρακτηριστικών γεφυρών, μία που εξυπηρετεί τη βασική διαδρομή και μία που εξυπηρετεί την ειδική διαδρομή κίνησης πεζών και ποδηλάτων (βλέπε συνημμένα σχέδια). Διαμορφώνεται από τη γραμμική διάταξη του ποταμού, που διατρέχει την περιοχή και διαχωρίζει το χώρο παρέμβασης (ειδικά την ανωτέρω περιοχή). Πιο συγκεκριμένα, με βάση αναφοράς το φυσικό και αδιαμόρφωτο υφιστάμενο χαρακτήρα του και λαμβάνοντας υπόψη ότι και θεσμικά υπάρχει προστασία της κοίτης και των οριογραμμών του, γίνεται διευθέτηση του χώρου με φυσικά / περιβαλλοντικά υλικά όπως αναβαθμίδες, διαδρόμους, χώρους ανάπαυσης κλπ.

Ενότητα 3η (Πλατεία Μουσείου, Γεωργική Σχολή, Σχολικές εγκαταστάσεις και Περιβάλλοντας χώρος)

Σύμφωνα με τη συνθετική ανάλυση της πρότασης και την προοπτική για ενοποίηση και συνολική λειτουργία του χώρου πέριξ και σε άμεση επίδραση / επιρροή με το νέο κτήριο του Μουσείου αλλά και την πρόταση της κατασκευής του Κτηρίου της Νέας Βιβλιοθήκης, δημιουργείται μια νέα πλατεία ως σημείο αναφοράς, εκτενέστερη αναφορά έγινε ήδη γίνει προηγουμένως.

Αντίστοιχα, μια μικρότερη σε σημασία και μέγεθος πλατεία, χωροθετείται βόρεια του Μουσείου, δίπλα στο φυσικό χώρο της Γεωργικής Σχολής. Οι δύο πλατείες, περιβάλλονται με πράσινους χώρους, διαδρόμους κίνησης και ανάλογες διαμορφώσεις. Όλα τα ανωτέρω, οδηγούν σε μια προσέγγιση ενοποίησης του χώρου και καλύτερης προσαρμογής της υποδομής στα ζητήματα του περιβάλλοντος, του βιοκλιματικού σχεδιασμού και της βιώσιμης κινητικότητας (πχ πεζόδρομοι, ποδηλατόδρομοι, προσβάσεις ΑΜΕΑ κλπ).

Ειδικότερα, ιδιαίτερη προσοχή και σημασία δίνεται στην προσαρμογή των νέων χώρων χαμηλού και υψηλού πρασίνου, στο φυσικό χώρο της Γεωργικής Σχολής με τις χαρακτηριστικές αναβαθμίδες και τις υψομετρικές διαδρομές (βρίσκεται υπό

προστασία). Έτσι, η ένταξη του παλιού με το νέο, είναι ήπια καθώς επιδιώκεται καταρχήν να αναβαθμιστεί και να τονιστεί η ήδη διαμορφωμένη κατάσταση (τα μνημεία της φύσης, αποτελούν σημαντικά στοιχεία πολιτιστικής κληρονομιάς).

Αντίστοιχα, περιμετρικά της μικρής πλατείας και κυρίως πλησίον της ΝΕΟ, δημιουργείται ένας νέος πνεύμονας πρασίνου με υψηλές φυτεύσεις ειδικού τύπου από φυτά που ευδοκιμούν στην περιοχή. Πιο συγκεκριμένα, προτείνονται νέες διατάξεις πρασίνου με πυκνή φύτευση από ψηλά δέντρα, κήπο αρωμάτων, γρασίδι και φυλλοβόλα δέντρα, που θα μεταβάλλουν το χαρακτήρα της περιοχής ανά εποχή. Το πράσινο αυτό «κύμα», εντάσσει τμήματα του ενοποιημένου πλέον χώρου των κτιρίων στα βόρεια (ΟΤ 1419), κυρίως κατά μήκος της φυσικής διαδρομής πεζών και ποδηλάτων, αλλά και δίπλα στο δεύτερο παρατηρητήριο (βλέπε συνημμένα σχέδια). Αντίθετα, η σύνδεση της εισόδου του Μουσείου που πλέον αποτελεί τμήμα της νέας πλατείας με τη δεύτερη πλατεία, γίνεται δια μέσω διαδρόμων και στοιχείων χαμηλής αυτοφούς φύτευσης.

Για τη περιοχή των σχολικών κτιρίων και τη λειτουργική τους ένταξη στον ευρύτερο χώρο του Μουσείου, της Γεωργικής Σχολής και της νέας πλατείας, γίνεται ευρεία χρήση χωμάτινων και φυτεμένων επιφανειών, καθώς και επιφάνειας συμπιεσμένου χώματος, για τη μείωση της θερμικής εκπομπής και την αύξηση της υδατοπερατότητας του εδάφους. Αξίζει να σημειωθεί ότι μέσω της κατάλληλης επιλογής φυτικού δυναμικού, επιχειρείται η αξιοποίηση του Φυσικού στοιχείου ως διδακτικού μέσου (εναλλαγές εποχών, κύκλος ζωής), ως μέσου βελτίωσης της ποιότητας του αστικού τοπίου (αισθητική, οικολογική, λειτουργική) αλλά και ως μέσου εξοικείωσης των χρηστών (μικρά παιδιά) με το δημόσιο αστικό χώρο.

Ενότητα 4η (χώρος του ΕΘΙΑΓΕ, Σχολικές εγκαταστάσεις και Περιβάλλοντας χώρος)

Ως μια ενιαία και ενοποιημένη περιοχή παρεμβάσεων, περιγράφεται στη συνθετική απεικόνιση της πρότασης ο χώρος των αθλητικών εγκαταστάσεων – πλατείας, ο χώρος εκπαίδευσης και ο χώρος του ΕΘΙΑΓΕ. Ειδικότερα, αναπτύσσονται οι διαμορφωμένοι ελεύθεροι χώροι και εντάσσονται νέες δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου (πχ πίστα skateboard). Επίσης, εμπλουτίζεται με ήπιο τρόπο (αισθητικά και λειτουργικά) ο φυσικός πλούτος και η κληρονομιά του χώρου με νέες δραστηριότητες

αστικής γεωργίας (πχ κήποι, καλλιέργειες κλπ), καθώς και αντίστοιχες υποδομές (πχ θερμοκήπια).

Επίσης, όπως αναπτύχθηκε και ανωτέρω, η δημιουργία διαδρομών κίνησης εντός του χώρου και η σύνδεση του με την περιοχή του Μουσείου στα ανατολικά, δια μέσω για πεζογέφυρας με ειδικά χαρακτηριστικά, επιχειρεί να άρει την απομόνωση του χώρου, ώστε να λειτουργήσει σε ένα ενιαίο πλαίσιο με την υπόλοιπη περιοχή.

Ε.8 Τεχνολογική Υποστήριξη των Υποδομών

Στην περιοχή μελέτης και συγκεκριμένα στην «πλατεία πολιτισμού» που διαμορφώνεται από το Νέο Κτήριο της Νέας Βιβλιοθήκης, ιδέα που υιοθετήθηκε από την ομάδα μελέτης, βάσει του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου και του Κτηρίου του Αρχαιολογικού Μουσείου προτείνεται σημείο (point) πρόσβασης στο διαδίκτυο. Οι περιπατητές και επισκέπτες στην περιοχή θα έχουν τη δυνατότητα ελεύθερης ασύρματης σύνδεσης στο διαδίκτυο (wifi) μέσω εφαρμογών τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας. Αντίστοιχη δυνατότητα χρήσης ασύρματης σύνδεσης στο διαδίκτυο (wifi) προσφέρεται στο πλάτωμα της Ρωμαϊκής Γέφυρας, όπου οι επισκέπτες μέσω ειδικών εφαρμογών, θα έχουν τη δυνατότητα να πληροφορηθούν σχετικά με τα αρχαιολογικά ευρήματα στην ευρύτερη περιοχή της Πάτρας.

ΣΤ. ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΣΤΟΝ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ

Όπως αναπτύχθηκε ανωτέρω, η σύνθεση της πρότασης ανάπτυξης, στηρίζεται πέραν των υπολοίπων και στη συμβατότητα της με τους πολεοδομικούς / θεσμικούς περιορισμούς της περιοχής, που είναι ιδιαίτερα σημαντικοί. Ειδικότερα, επιχειρήθηκε να ακολουθούνται στο μέτρο του εφικτού οι υφιστάμενες ρυθμίσεις, αλλά κυρίως να μη θίγονται ή αναιρούνται οι κανονισμοί που στηρίζονται στο λεγόμενο περιβαλλοντικό και πολεοδομικό κεκτημένο. Επίσης, κρίσιμο είναι το ζήτημα, κυρίως αναφορικά με την ρεαλιστικότητα και το τελικό κόστος υλοποίησης του έργου στην πράξη, από την ανάγκη για απαλλοτριώσεις εκτάσεων που πιθανόν να μπορούσαν να αποφευχθούν.

Σε αυτό το πλαίσιο, η πολεοδομική αναγνώριση της περιοχής που έγινε πριν τη διατύπωση των προτάσεων, είχε ως στόχο την ανάδειξη της συγκεκριμένης διάστασης του σχεδιασμού. Πιο αναλυτικά, αρχικά διατυπώθηκαν τα ζητήματα του θεσμικού πλαισίου (πχ Εγκεκριμένου Ρυμοτομικού Σχεδίου) ως προς τις ασυμφωνίες, τις ασυμβατότητες (θεσμικές και πραγματικές) ή ως προς τις θετικές προβλέψεις που μπορούν να ενταχθούν στη φιλοσοφία της πρότασης. Έτσι, ο έλεγχος ως προς την εφικτότητα ή / και τη συμβατότητα της σε σχέση με τα θεσμικά σχέδια, οδηγεί σε συγκεκριμένες διαπιστώσεις, όπως κάτωθι:

- Γίνεται ενοποίηση των ελεύθερων χώρων ή χώρων ΚΧ στο βόρεια τμήμα της περιοχής μελέτης, πλησίον της ρωμαϊκής γέφυρας και της βίλλας Φέγγου. Η παρέμβαση αυτή έχει θετικό ισοζύγιο ως προς το περιβάλλον και την αύξηση των κοινόχρηστων χώρων. Προκειμένου όμως να εφαρμοστεί η πρόταση, θα πρέπει να κατεδαφιστούν σειρά υφιστάμενων κτιρίων, τα οποία βέβαια κρίνονται ως προς την νομιμότητα τους (για τα νόμιμα κτίρια θα απαιτηθούν απαλλοτριώσεις).
- Γίνονται απολύτως σεβαστά τα όρια του ποταμού Μείλιχου καθώς και οι υφιστάμενες φυσικές διαμορφώσεις της κοίτης και των πρηνών του.
- Γίνεται εφαρμογή της προβλεπόμενης κεντρικής πλατείας βόρεια του Μουσείου. Για να καταστεί όμως αυτό εφικτό, απαιτείται να αρθεί η θεσμική ασυμβατότητα της υφιστάμενης κατάστασης, μιας και λειτουργεί υποδομή εξυπηρέτησης της ΝΕΟ (βενζινάδικο και τις λοιπές εγκαταστάσεις).
- Δεν επηρεάζεται η εφαρμογή των προβλέψεων και της εφαρμογής της ΟΑ του νέου Μουσείου. Εξαιρεση αποτελεί η επαναδιατύπωση του περιβάλλοντος χώρου με την υιοθέτηση μιας διαφορετικής προσέγγισης (πχ νέα πλατεία, υπόγειος χώρος στάθμευσης κλπ).
- Γίνεται εφαρμογή της πρόβλεψης για την υλοποίηση Νέου Κτηρίου Βιβλιοθήκης, σε συγκεκριμένο ΟΤ 1389ε πλησίον του νέου Μουσείου. Αντίστοιχα, από την όλη προσέγγιση, θεωρείται ως μη συμβατή η πρόβλεψη για υλοποίηση ενός νέου δημόσιου κτηρίου για την εγκατάσταση υποδομών Δημόσιας Τάξης. Γι' αυτό και απαιτείται η τροποποίηση του ΡΣ στο σημείο αυτό και να προσαρμοστεί κατάλληλα το σχέδιο.⁽⁶⁾

- Διατηρούνται όλα τα στοιχεία του περιβάλλοντος που έχουν να κάνουν με την υψηλή φύτευση (πχ οι δεντροστοιχίες που βρίσκονται στον ανατολικό χώρο και μεταξύ του Μουσείου και των εκπαιδευτικών χώρων).
- Ακολουθείται πλήρης σεβασμός των θεσμικών περιορισμών, όσον αφορά στους χώρους προστασίας ως προς την πολιτιστική κληρονομιά, τους αρχαιολογικούς χώρους και τα μνημεία της φύσης.
- Ακολουθείται και αναδεικνύεται ο χαρακτήρας του χώρου του ΕΘΙΑΓΕ.
Σύμφωνα με τα ανωτέρω, προκύπτει η πλήρης δυνατότητα εφαρμογής και η συμβατότητα της πρότασης με τους θεσμικούς περιορισμούς του χώρου.

Ζ. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

Στα πλαίσια ενός αρχιτεκτονικού διαγωνισμού ιδεών που περιορίζεται στη διατύπωση των κύριων κατευθύνσεων που καθορίζουν το σχεδιασμό σε επίπεδο προμελέτης και άρα δεν μπορεί να υπάρξει η ακρίβεια υπολογισμών, η οποία ακολουθεί την οριστική μελέτη και τη μελέτη εφαρμογής, σε ό,τι αφορά στην εκτίμηση κόστους θα μπορούσαν να ειπωθούν τα εξής:

Η πρόταση στηρίζεται σε ένα ρεαλιστικό και απλό τρόπο αντιμετώπισης των κατασκευών, αποφεύγοντας τις μορφολογικές και τεχνολογικές υπερβολές. Οι διαμορφώσεις βασίζονται στην κατασκευαστική ευρηματικότητα και την απλότητα των επιμέρους τεχνικών επιλύσεων, συνεπώς θεωρούμε ότι ο προϋπολογισμός κυμαίνεται σε απολύτως συμβατικά πλαίσια. Επιγραμματικά αναφέρονται τα παρακάτω ανά κατηγορία:

ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ				
α/α	Είδος	Τιμή μονάδας / μ. / τ.μ.	Ποσοτητα	Συνολικό ποσό
1	Παρατηρητήρια	50.000€ / μονάδα	2	100.000€
2	Διαδρομή πεζών – ποδηλατόδρομος	600€/μ	1500μ	900.000€
3	Πλατείες	165€/τμ	17000τμ	2.800.000€
4	Ήπιες αναπλάσεις	55€/τμ	80.000τμ	4.400.000€
ΣΥΝΟΛΟ (τιμές με ΦΠΑ)				8.200.000€

Επισημαίνεται ότι στον παραπάνω προσεγγιστικό προϋπολογισμό δεν έχει συμπεριληφθεί η κατασκευή του νέου Κτηριακού Συγκροτήματος Βιβλιοθήκης, καθώς αποτελεί ανεξάρτητη αρχιτεκτονική μελέτη σε περίπτωση που υιοθετηθεί η ιδέα αξιοποίησης του εγκεκριμένου ρυτομικού σχεδίου, σε ό,τι αφορά στο χαρακτηρισμό του Ο.Τ. 1389 ως Βιβλιοθήκη.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

(1) Σύμφωνα με την παρ 2 του άρθρου 3 της Προκήρυξης, *«ο Διαγωνισμός περιλαμβάνει τη χωροταξική μελέτη»*

(2) Η μελέτη σκοπιμότητας / βιωσιμότητας του ΤΡΑΜ για την πόλη της Πάτρας, έχει πρόσφατα ολοκληρωθεί

(3) Η γέφυρα κατασκευάστηκε το 2ο - 3ο αι. μ.Χ. στον ποταμό Καλλίναο, που σήμερα ρέει περί τα 100 μ. νοτιότερα και ταυτιζόταν λανθασμένα με το Μείλιχο ποταμό. Ήταν ενταγμένη στον επαρχιακό δημόσιο δρόμο που συνέδεε την Πάτρα με το Αίγιο (via publica). Η γέφυρα αυτή αντικατέστησε άλλη παλιότερη του 1ου αι. μ.Χ., που διατηρείται λίγο νοτιότερα και είναι αρκετά μικρότερη, μονότοξη, κατασκευασμένη από πωρόλιθους. Μετά την κατασκευή της νέας γέφυρας μίκρυνε το άνοιγμα της παλαιάς, ώστε να διέρχεται μικρότερη ποσότητα νερού, πιθανώς για την άρδευση της περιοχής. Ταυτόχρονα χτίστηκαν και τοίχοι εγκιβωτισμού της κοίτης του ποταμού.

(4) Σύμφωνα με τα στοιχεία της Προκήρυξης *«Διαθέτει επιβλητική είσοδο και άνετους χώρους υποδοχής και εξυπηρέτησης του κοινού, μικρό αμφιθέατρο για εκδηλώσεις, αναψυκτήριο (που δεν έχει ακόμα λειτουργήσει), εκθετήριο και πωλητήριο ειδών Τ.Α.Π.Α, τρεις μεγάλες αίθουσες που αντιστοιχούν στις τρεις αντίστοιχες εκθεσιακές ενότητες και αίθουσα περιοδικών εκθέσεων. Διαθέτει ακόμη αίθουσα πολυμέσων, αίθουσα εκπαιδευτικών προγραμμάτων, σύγχρονα εργαστήρια συντήρησης και*

PL12121212

αποθήκες, γραφεία για την διοίκηση και έναν άνετο υπαίθριο χώρο με θέσεις στάθμευσης των οχημάτων και μικρό πάρκο αναψυχής. Στην πρόσοψή του κυριαρχεί σφαιρικός θόλος επενδεδυμένος με φύλλο τιτανίου εδραζόμενος σε τεχνητή λίμνη, και συνδέοντας το Μουσείο με το υγρό στοιχείο, υπονοώντας με αυτόν τον τρόπο τη σχέση της πόλης με την θάλασσα».

(5) Όπως προκύπτει από το φάκελο του διαγωνισμού, κατά το χρόνο έκδοσης της ΟΑ του Μουσείου, περιγράφεται πρόταση τροποποίησης του ΡΣ με τον αποχαρακτηρισμό του χώρου αυτού σε ΚΧ.

(6) Η συγκεκριμένη πρόταση τροποποίησης του ΡΣ, φαίνεται να ακολουθείται και στο Τοπογραφικό Διάγραμμα με το οποίο εκδόθηκε η ΟΑ του Μουσείου.